

Bruxelles, 5. prosinca 2025.
(OR. en)

16521/25

Međuinstitucijski predmet:
2025/0059 (COD)

MIGR 464
JAI 1871
COMIX 437
RELEX 1642
CODEC 2047
CH
IS
LI
NO

NAPOMENA

Od:	Predsjedništvo
Za:	Vijeće
Br. dok. Kom.:	6917/1/25 REV 1; 6917/1/25 ADD 1; 6917/2/25 ADD 2
Predmet:	Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavi zajedničkog sustava vraćanja državljana trećih zemalja koji nezakonito borave u Uniji te o stavljanju izvan snage Direktive 2008/115/EZ Europskog parlamenta i Vijeća, Direktive Vijeća 2001/40/EZ i Odluke Vijeća 2004/191/EZ – opći pristup

Za delegacije se u nastavku nalazi kompromisni tekst predsjedništva o navedenom prijedlogu u okviru priprema za sastanak Vijeća za pravosuđe i unutarnje poslove (PUP) 8. i 9. prosinca 2025. Dodani tekst u odnosu na prijedlog Komisije označen je *podebljanim slovima u kurzivu*, a brisanja oznakom [...].

Prijedlog

UREDBE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

o uspostavi zajedničkog sustava vraćanja državljana trećih zemalja koji nezakonito borave u Uniji te o stavljanju izvan snage Direktive 2008/115/EZ Europskog parlamenta i Vijeća, Direktive Vijeća 2001/40/EZ i Odluke Vijeća 2004/191/EZ

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 79. stavak 2. točku (c),

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

nakon prosljeđivanja nacrtu zakonodavnog akta nacionalnim parlamentima,

uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora¹,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora regija²,

u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom,

¹ SL C [...], [...], str. [...]

² SL C [...], [...], str. [...]

budući da:

- (1) Kako bi njezino područje bilo slobodno, sigurno i pravedno, Unija bi trebala imati zajedničku politiku vraćanja državljana trećih zemalja koji nemaju pravo boravka u Uniji. Djelotvorna politika vraćanja ključna je sastavnica vjerodostojnog sustava upravljanja migracijama.
- (2) Ovom se Uredbom uspostavlja zajednički sustav za vraćanje državljana trećih zemalja [...] **koji nezakonito borave** u [...] **državama članicama**, koji se temelji na zajedničkom postupku za vraćanje [...], **obvezama za državljanina treće zemlje s nezakonitim boravkom, skupu alata za upravljanje [...]** **djelotvornim vraćanjima, uključujući mjere za poticanje vraćanja**, i suradnji [...] među državama članicama.
- (3) Kako bi se doprinijelo provedbi sveobuhvatnog pristupa utvrđenog u Uredbi (EU) 2024/1351 Europskog parlamenta i Vijeća³, trebalo bi uspostaviti [...] zajednički sustav za djelotvorno upravljanje vraćanjem državljana trećih zemalja s nezakonitim boravkom. Taj bi se **zajednički** sustav trebao temeljiti na integriranom oblikovanju politika kako bi djelovanja i mjere koje Unija i njezine države članice poduzimaju u okviru svojih nadležnosti bili usklađeni i djelotvorni.
- (4) Europsko vijeće u nekoliko je navrata naglasilo važnost odlučnog djelovanja na svim razinama kako bi se vraćanja iz Europske unije olakšala, povećala i ubrzala. U listopadu 2024. Europsko vijeće pozvalo je Komisiju da hitno podnese novi zakonodavni prijedlog.

³ Uredba (EU) 2024/1351 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. svibnja 2024. o upravljanju azilom i migracijama, izmjeni uredbi (EU) 2021/1147 i (EU) 2021/1060 i stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 604/2013 (SL L 222, 22.5.2024., str. 1.).

- (5) U strateškim smjernicama za zakonodavno i operativno planiranje u području slobode, sigurnosti i pravde, koje je donijelo 12. prosinca 2024., Vijeće za pravosuđe i unutarnje poslove podsjetilo je da je uspješna politika vraćanja temeljni stup sveobuhvatnog i vjerodostojnog sustava azila i migracija Unije. U tu je svrhu u smjernicama pozvalo na hitnu nadogradnju pravnog okvira kako bi se razvio i proveo odlučniji i sveobuhvatniji pristup vraćanju.
- (6) Djelotvorna politika vraćanja trebala bi osigurati usklađenost s Paktom o migracijama i azilu i doprinijeti njegovoj cjelovitosti te pomoći u upravljanju nezakonitim useljavanjem u Uniju i [...] **sprečavanju** nedopuštenih kretanja državljana trećih zemalja s nezakonitim boravkom među državama članicama [...], uz poštovanje temeljnih prava.

- (7) Unija i njezine države članice predano rade na poboljšanju djelotvornosti politika vraćanja. Međutim, postojeći pravni okvir, koji se sastoji od Direktive Vijeća 2001/40/EZ⁴ i Direktive 2008/115/EZ⁵, više ne odgovara potrebama migracijske politike Unije ***ni zakonodavnim i operativnim potrebama za osiguravanje djelotvornih vraćanja***. Od donošenja Direktive 2008/115/EZ u 2008. područje slobode, sigurnosti i pravde te migracijska politika Unije doživjeli su znatne promjene. Pravo EU-a u području migracija, koje je u početku bilo zakonodavstvo s minimalnim standardima, sve više približava prakse država članica. Komisija je 2018. u prijedlogu preinake Direktive o vraćanju predložila reformu pravila o vraćanju⁶. Osim toga, nastojala je pomoći državama članicama da iskoriste fleksibilne mogućnosti iz Direktive 2008/115/EZ tako što je donijela preporuke (EU) 2017/2338⁷ i (EU) 2023/682⁸. Međutim, dosegnuta su ograničenja postojećeg pravnog okvira.

⁴ Uredba (EU) 2024/1351 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. svibnja 2024. o upravljanju azilom i migracijama, izmjeni uredbi (EU) 2021/1147 i (EU) 2021/1060 i stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 604/2013 (SL L 222, 22.5.2024., str. 1.).

⁵ Direktiva 2008/115/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 16. prosinca 2008. o zajedničkim standardima i postupcima država članica za vraćanje državljana trećih zemalja s nezakonitim boravkom (SL L 348, 24.12.2008., str. 98., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2008/115/oj>).

⁶ Prijedlog direktive Europskog parlamenta i Vijeća o zajedničkim standardima i postupcima država članica za vraćanje državljana trećih zemalja s nezakonitim boravkom (preinaka). Bruxelles, 12.9.2018. COM(2018) 634 final, 2018/0329 (COD).

⁷ Preporuka Komisije (EU) 2017/2338 od 16. studenoga 2017. za uspostavu zajedničkog „Priručnika o vraćanju” koji trebaju upotrebljavati nadležna tijela država članica pri izvršavanju zadaća povezanih s vraćanjem (SL L 339, 19.12.2017., str. 83., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reco/2017/2338/oj>).

⁸ Preporuka Komisije (EU) 2023/682 od 16. ožujka 2023. o uzajamnom priznavanju odluka o vraćanju i ubrzavanju vraćanja pri provedbi Direktive 2008/115/EZ Europskog parlamenta i Vijeća. C/2023/1763. SL L 86, 24.3.2023., str. 58., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reco/2023/682/oj>.

- (8) Trebalo bi uspostaviti strog[...] zajednički postupak vraćanja kako bi se državljane trećih zemalja koji ne ispunjavaju ili više ne ispunjavaju uvjete za ulazak, boravak ili boravište na državnom području država članica vratilo na human način te uz potpuno poštovanje temeljnih prava i međunarodnog prava. Jasna i transparentna pravila primjenjiva u svim državama članicama trebala bi pružiti sigurnost takvim državljanima trećih zemalja i nadležnim tijelima. Važno je pojednostavniti, olakšati i ubrzati postupke vraćanja i pobrinuti se da se vraćanje ne ometa, **među ostalim** nedopuštenim kretanjem u druge države članice.
- (9) Primjena pravila u skladu s ovom Uredbom ne bi trebala utjecati na pravila pristupa međunarodnoj zaštiti u skladu s Uredbom (EU) 2024/1348 Europskog parlamenta i Vijeća⁹. Kad je to relevantno, pravila iz ove Uredbe dopunjena su posebnim pravilima kojima se izdavanje odluke o odbijanju zahtjeva za azil povezuje s odlukama o vraćanju u vezi s izdavanjem i pravnim lijekovima iz Uredbe (EU) 2024/1348 te postupkom vraćanja na granici utvrđenim u Uredbi (EU) 2024/1349 Europskog parlamenta i Vijeća¹⁰.
- (9a) Ništa u ovoj Uredbi ne bi se trebalo tumačiti kao da utječe na nacionalno kazneno pravo država članica, a posebno na izvršenje sudskih odluka kaznenih sudova.**

⁹ Uredba (EU) 2024/1348 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. svibnja 2024. o utvrđivanju zajedničkog postupka za međunarodnu zaštitu u Uniji i stavljanju izvan snage Direktive 2013/32/EU (SL L, **2024/1348**[...], 22.5.2024., str. 1., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1348/oj>).

¹⁰ Uredba (EU) 2024/1349 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. svibnja 2024. o uspostavi postupka vraćanja na granici i izmjeni Uredbe (EU) 2021/1148 (SL L, 2024/1349, 22.5.2024., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1349/oj>).

- (10) Ovom se Uredbom poštuju temeljna prava državljana trećih zemalja i načela priznata u prvom redu Poveljom Europske unije o temeljnim pravima („Povelja”) i Ženevskom konvencijom o statusu izbjeglica od 28. srpnja 1951., kako je dopunjena Njujorškim protokolom od 31. siječnja 1967. („Ženevska konvencija”). Ona bi se trebala primjenjivati u skladu s Poveljom, općim načelima prava Unije i relevantnim međunarodnim pravom.
- (11) [...] Trebalo bi poštovati načelo zabrane prisilnog udaljenja ili vraćanja i zabranu kolektivnog protjerivanja iz članka 19. Povelje. Nitko ne smije biti udaljen, protjeran ili izručen u treću zemlju u kojoj postoji ozbiljna opasnost da bude podvrgnut smrtnoj kazni, mučenju ili drugom nečovječnom ili ponižavajućem postupanju ili kazni.
- (12) Za vraćanje državljanina treće zemlje s nezakonitim boravkom odgovorna je država članica na čijem je državnom području ta osoba otkrivena. Nakon otkrivanja nezakonitog boravka države članice trebale bi, **bez dupliciranja provjera provedenih u okviru prethodnih postupaka ili procesa**, brzo identificirati državljanina treće zemlje **koji se mora vratiti** i provjeriti moguće rizike za sigurnost pretraživanjem relevantnih baza podataka Unije i nacionalnih baza podataka.[...]
- (12a) Sud koji je država članica odredila nadležnim u skladu s nacionalnim pravom trebao bi biti zadužen za pravni lijek protiv odluke o vraćanju, zabrane ulaska i odluke kojom se nalaže udaljavanje. Usklađenost sa zahtjevima koji proizlaze iz načela zabrane prisilnog udaljenja ili vraćanja trebalo bi provjeriti ako elementi iz spisa s kojima je upoznat sud koji je u skladu s nacionalnim pravom određen nadležnim za pravni lijek protiv odluke o vraćanju ili odluke kojom se nalaže udaljavanje, kako su dopunjeni ili pojašnjeni nakon kontradiktornog postupka, upućuju na to da bi moglo biti ugroženo načelo zabrane prisilnog udaljenja ili vraćanja.**

- (12b) *Ne dovodeći u pitanje pravo na djelotvoran pravni lijek iz članka 47. Povelje, kojim se osigurava da državljanin treće zemlje može osporiti rok za dobrovoljni odlazak ili njegovo nepostojanje u odluci o vraćanju, poništenje ili opoziv roka za dobrovoljni odlazak ne bi trebali utjecati na obvezu napuštanja državnog područja država članica utvrđenu u toj odluci o vraćanju.*
- (13) *U slučaju udaljavanja [...] tijela koja su određena nadležnima u skladu s nacionalnim pravom trebala bi provjeriti usklađenost s načelom zabrane prisilnog udaljenja ili vraćanja na temelju pojedinačne procjene i uzimajući u obzir sve relevantne okolnosti. Dotični državljanin treće zemlje trebao bi što prije predložiti dokaze o svojim osobnim okolnostima. Trebalo bi se biti moguće osloniti na postojeću [...] procjenu svih relevantnih okolnosti koja je provedena u prethodnim fazama postupka ili u okviru drugih prethodnih postupaka. Trebalo bi ispitati svaku relevantnu promjenu okolnosti i svaki novi element koji dokazuje rizik, pod uvjetom da su obrazloženi i da se ne smatra da ih je državljanin treće zemlje iznio samo kako bi odgodio ili otežao udaljavanje.*
- (13a) *Države članice mogu državljanina treće zemlje koji navede da bi se udaljavanjem prekršilo načelo zabrane prisilnog udaljenja ili vraćanja uputiti na odgovarajući postupak, uključujući postupak azila upućivanjem na Uredbu 2024/1348 Europskog parlamenta i Vijeća o utvrđivanju zajedničkog postupka za međunarodnu zaštitu u Uniji i stavljanju izvan snage Direktive 2013/32/EU. Država članica može uputiti državljanina treće zemlje na odgovarajući postupak i kada njezina tijela određena nadležnima u skladu s nacionalnim pravom saznaju za relevantne naznake da bi se udaljavanjem prekršilo načelo zabrane prisilnog udaljenja ili vraćanja.*

- (14) Države članice moraju moći surađivati fleksibilnije, među ostalim putem novih bilateralnih sporazuma ili dogovora, te na ciljaniji način kako bi se [...] **poticala djelotvorna vraćanja u treće zemlje.**
- (15) Kad se utvrdi da državljanin treće zemlje ne ispunjava ili više ne ispunjava uvjete za ulazak, boravak ili boravište na državnom području država članica, odluku o vraćanju trebalo bi brzo izdati na temelju pojedinačne procjene i uzimajući u obzir sve **relevantne** činjenice i okolnosti. **U odluci o vraćanju trebalo bi navesti da je državljanin treće zemlje obvezan napustiti državno područje država članica. U odluci o vraćanju ne bi trebalo biti nužno utvrditi zemlju vraćanja. Zemlju vraćanja trebalo bi utvrditi najkasnije prije udaljavanja, a može se utvrditi u odluci o vraćanju ili u bilo kojoj drugoj odluci kojom se nalaže udaljavanje različitoj od odluke o vraćanju. Ako je utvrđena opasnost od prisilnog udaljenja ili vraćanja, izdavanje odluke o vraćanju ne bi trebalo biti isključeno, ali bi udaljavanje trebalo odgoditi.**
- (15a) **Ničime u ovoj Uredbi ne bi se trebala isključiti mogućnost da države članice u nacionalnom pravu predvide druge razloge za odgodu udaljavanja za određene skupine.**
- (15b) **Državljanin treće zemlje koji ima obvezu odlaska trebao bi imati primarnu odgovornost za napuštanje državnog područja država članica u skladu s odlukom o vraćanju.**
- (16) Potrebno je osigurati da se ključni elementi odluke o vraćanju koju je izdala država članica unose u posebni obrazac europskog naloga za vraćanje i stavljaju na raspolaganje u Schengenskom informacijskom sustavu zajedno s upozorenjem o vraćanju ili u okviru bilateralne razmjene informacija s drugom državom članicom. Europski nalog za vraćanje trebao bi pomoći u priznavanju i izvršenju **izvršivih** odluka o vraćanju **ili odluka kojima se nalaže udaljavanje** koje je izdala druga država članica ako se državljanin treće zemlje neovlašteno preselio u drugu državu članicu.

(17) [...]

(18) Ako državljanin treće zemlje koji se nalazi na državnom području države članice podliježe izvršivoj odluci o vraćanju iz druge države članice, [...] priznavanje i izvršenje odluka o vraćanju trebalo bi olakšati i ubrzati postupak vraćanja zahvaljujući boljoj suradnji i uzajamnom povjerenju među državama članicama. ***Takvo priznavanje i izvršenje*** [...] može doprinijeti i odvraćanju od nezakonitih migracija i nedopuštenih sekundarnih kretanja unutar Unije, kao i smanjenju kašnjenja u postupku vraćanja. Pravni lijek protiv [...] ***odluke*** o vraćanju trebao bi se koristiti ***samo*** u državi članici izdavateljici.

(18a) Priznavanje odluke o vraćanju ili odluke kojom se nalaže udaljavanje na temelju informacija dostupnih u europskom nalogu za vraćanje iz članka 7. stavka 7. ne bi se trebalo smatrati odlukom ili aktom. Nepriznavanje odluke o vraćanju ili odluke kojom se nalaže udaljavanje ne bi se trebalo smatrati odlukom ili aktom.

- (18b) Ako država članica razmatra priznavanje i izvršenje izvršive odluke o vraćanju ili odluke kojom se nalaže udaljavanje države članice izdavateljice, sljedeća vodeća načela mogu pomoći državi članici u utvrđivanju situacija u kojima se uzajamno priznavanje ne bi trebalo primjenjivati, nego bi umjesto toga trebalo izdati nacionalnu odluku o vraćanju. Takve situacije mogu uključivati slučaj kada je izvršenje u suprotnosti s javnim poretkom države članice izvršenja, među ostalim kad je u pitanju vraćanje određenih kategorija državljana trećih zemalja, kao što su maloljetnici bez pratnje i žrtve trgovine ljudima, za koje je nacionalnim pravom predviđena viša razina zaštite; izdavanje nove odluke o vraćanju je brže; informacije dostupne u europskom nalogu za vraćanje nisu potpune; državljaniin treće zemlje podnio je žalbu protiv odluke o vraćanju u državi članici izdavateljici; državljaniina treće zemlje treba udaljiti u treću zemlju koja nije navedena u odluci o vraćanju ili odluci kojom se nalaže udaljavanje države članice izdavateljice i u odluci o vraćanju nije navedena zemlja vraćanja.*
- (18c) U svrhu pripreme koraka za obvezno uzajamno priznavanje Komisija i relevantne agencije EU-a, kao što je eu-LISA, trebale bi, prema potrebi, pružiti potporu državama članicama, među ostalim utvrđivanjem potrebnih aranžmana i prilagodbi potrebnih kako bi se osigurala automatizirano postupanje s europskim nalogom za vraćanje.*
- (19) [...] Najkasnije do donošenja provedbenog akta iz članka 7. stavka 8. države članice i Komisija i relevantne agencije EU-a, kao što je eu-LISA, trebale bi [...] početi uspostavljati pravne i tehničke aranžmane kako bi osigurale da se europski nalog za vraćanje može staviti na raspolaganje putem Schengenskog informacijskog sustava. [...]*

- (19a) *Dvije godine nakon početka primjene ove Uredbe Komisija bi trebala ocijeniti provedbu uzajamnog priznavanja, osobito kada je riječ o sljedećem: jesu li države članice uspostavile pravne i tehničke aranžmane kojima se europski nalog za vraćanje stavlja na raspolaganje putem Schengenskog informacijskog sustava na temelju članka 7. stavka 7. i jesu li ti aranžmani djelotvorni; jesu li države članice uspostavile pravne i tehničke aranžmane za osiguravanje automatiziranog postupanja s europskim nalogom za vraćanje na temelju članka 7. stavka 9.; djelotvornosti priznavanja i izvršenja odluka o vraćanju i odluka kojima se nalaže udaljavanje; opterećenju nacionalnih pravosudnih i administrativnih sustava koje iz toga proizlazi te rezultatima relevantnih aktivnosti osposobljavanja i pilot-projekata.*
- (19b) *Na temelju te ocjene iz članka 9. stavka 10. Komisija bi, prema potrebi, trebala podnijeti zakonodavne prijedloge, uključujući sve ciljne izmjene kako bi se osiguralo djelotvorno vraćanje, s ciljem uvođenja obveznog priznavanja i izvršenja izvršivih odluka o vraćanju i odluka kojima se nalaže udaljavanje koje je izdala druga država članica. Ako Komisija ne podnese prijedlog, treba obrazložiti razloge za to.*
- (20) Učinci nacionalnih mjera vraćanja i dalje bi trebali imati dimenziju Unije tako da se uvede zabrana ulaska kojom se zabranjuju ulazak i boravak na državnom području svih država članica. Trajanje zabrane ulaska trebalo bi utvrditi s obzirom na sve relevantne okolnosti pojedinačnog slučaja i ono u pravilu ne bi trebalo biti dulje od [...] **dvadeset** godina. Ako se prilikom izlazne kontrole na vanjskim granicama otkrije državljanin treće zemlje s nezakonitim boravkom, moglo bi biti primjereno izreći zabranu ulaska kako bi se spriječio ponovni ulazak u budućnosti i tako smanjio rizik od nezakonitog useljavanja, **a da se pritom ne spriječi brzi odlazak državljanina treće zemlje.**

- (21) [...] *Udaljavanje* državljana *trećih zemalja* [...] *koji nisu postupili u skladu* s obvezom odlaska [...] *ili kojima nije odobren rok* za dobrovoljni povratak *može se provesti primjenom prisilnih mjera*. Strožim pravilima o udaljavanju želi se uvesti izravna i neposredna posljedica za državljanina treće zemlje koji ne poštuje [...] *rok* do kojeg *najkasnije mora otići te spriječiti neodobrena sekundarna kretanja i rizike za sigurnost*. *Ako nema razloga vjerovati da bi dobrovoljni povratak ugrozio svrhu postupka vraćanja, državljani trećih zemalja koji surađuju mogu se i dalje vraćati prvenstveno putem dobrovoljnog povratka*. Kad je riječ o korištenim načinima i postavljenim ciljevima, prisilne mjere trebale bi biti u skladu s načelima proporcionalnosti i djelotvornosti.
- (21a) *Budući da se ova Uredba primjenjuje samo na državljane trećih zemalja koji nezakonito borave u Uniji, ona ne utječe na savjetovanje o vraćanju i reintegraciji te druge programe za potporu dobrovoljnom povratku i reintegraciji državljana trećih zemalja koji zakonito borave u Uniji.*
- (22) Potrebna su zajednička pravila kako bi se državljane trećih zemalja *s nezakonitim boravkom* koji predstavljaju rizik za sigurnost [...] učinkovito identificiralo i brzo vratilo. Kako bi se državljani trećih zemalja koji predstavljaju rizik za sigurnost identificirali i označili u sustavu, potrebno je provesti odgovarajuće provjere, uključujući dubinsku provjeru kako je utvrđena u Uredbi 2024/1356 Europskog parlamenta i Vijeća¹¹. Državljanke trećih zemalja koji predstavljaju rizik za sigurnost u pravilu bi trebalo udaljiti, a trebalo bi omogućiti i odstupanje od općih pravila kako bi se dopustile dulje zabrane ulaska *ili zabrane ulaska u neograničenom trajanju* i dulja razdoblja zadržavanja, kao i od pravila o smještaju u posebne ustanove za zadržavanje kako bi se osobe koje ugrožavaju sigurnost [...] *država članica* brzo udaljile.

¹¹ Uredba (EU) 2024/1356 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. svibnja 2024. o uvođenju dubinske provjere državljana trećih zemalja na vanjskim granicama i izmjeni uredaba (EZ) br. 767/2008, (EU) 2017/2226, (EU) 2018/1240 i (EU) 2019/817 (SL L, 2024/1356, 22.5.2024., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1356/oj>).

- (23) U okviru novih pravila državama članicama trebalo bi staviti na raspolaganje dodatne mogućnosti za provedbu vraćanja u treće zemlje. Trebalo bi biti moguće sklopiti posebne sporazume ili dogovore s trećim zemljama kako bi države članice imale više mogućnosti za vraćanje, pod uvjetom da dotična treća zemlja poštuje međunarodne standarde i načela ljudskih prava te, **u slučaju udaljavanja**, načelo zabrane prisilnog udaljenja ili vraćanja. ***Nedostaci u vezi s određenim dijelovima državnog područja treće zemlje ili s određenom kategorijom osoba ne bi trebali sprečavati sklapanje takvog sporazuma ili dogovora, pod uvjetom da su uspostavljena dostatna jamstva kako bi se osiguralo potpuno poštovanje prava državljana trećih zemalja na koje se odnosi takav sporazum ili dogovor.*** U takvom sporazumu ili dogovoru posebno bi trebalo utvrditi [...] ***postupke koji se primjenjuju na vraćanje***, uvjete boravka u zemlji, [...] ***obveze treće zemlje*** [...] i posljedice u slučaju kršenja ***sporazuma ili dogovora***. ***Ako sporazum ili dogovor uključuje daljnje vraćanje iz treće zemlje, u sporazumu ili dogovoru trebalo bi isto tako utvrditi posljedice u slučaju da daljnje vraćanje nije moguće, obveze i odgovornosti države članice ili EU-a i treće zemlje, posljedice u slučaju*** [...] značajnih promjena koje negativno utječu na stanje u trećoj zemlji te neovisno tijelo ili mehanizam za praćenje provedbe tog sporazuma ili dogovora. Takvi sporazumi ili dogovori smatrat će se provedbom prava Unije za potrebe članka 51. stavka 1. Povelje.

- (23a) Kako bi se osigurala dostatna zaštita legitimnih interesa povezanih s upravljanjem vanjskim granicama i unutarnjom sigurnošću dotičnih država članica, u okolnostima u kojima država članica pregovara o sporazumu ili dogovoru za potrebe ove Uredbe s jednom od susjednih trećih zemalja Unije, države članice koje graniče s tom trećom zemljom trebale bi, u odgovarajućem trenutku prije sklapanja sporazuma ili dogovora, biti obaviještene o tim pregovorima, uz potpuno poštovanje načela lojalne suradnje utvrđenog u članku 4. stavku 3. Ugovora o Europskoj uniji. Nakon sklapanja sporazumâ ili dogovorâ s trećim zemljama, države članice trebale bi biti obvezne obavijestiti Komisiju i druge države članice o takvim sporazumima ili dogovorima prije njihove privremene primjene ili stupanja na snagu, ovisno o tome što nastupi ranije. Osim toga, kako bi se izbjegla bilo kakva neusklađenost s pravom Unije i dodatno povećala transparentnost, države članice trebale bi moći, na dobrovoljnoj osnovi, obavješćivati Komisiju i druge države članice o napretku pregovora s trećom zemljom u vezi sa sporazumima ili dogovorima odobrenima ovom Uredbom prije nego što stranke postignu konačni dogovor, među ostalim kako bi se od Komisije zatražilo da ocijeni je li predviđeni sporazum ili dogovor o kojem se pregovara usklađen s pravom Unije.*
- (24) Dobro funkcioniranje schengenskog područja bez unutarnjih granica ovisi o djelotvornoj i učinkovitoj primjeni relevantne pravne stečevine u državama članicama. Uredbom Vijeća (EU) 2022/922 uspostavlja se mehanizam evaluacije i praćenja za provjeru primjene schengenske pravne stečevine [...], među ostalim u vezi s djelotvornim vraćanjem državljana trećih zemalja koji nemaju pravo boravka[...].

- (25) Pri primjeni postupaka vraćanja države članice trebale bi u prvom redu uzeti u obzir najbolji interes djeteta u skladu s člankom 24. Povelje i Konvencijom Ujedinjenih naroda o pravima djeteta iz 1989. Pri ocjenjivanju pojedinačnog najboljeg interesa djeteta države članice trebale bi ponajprije uzimati u obzir dobrobit i socijalni razvoj maloljetnika u kratkoročnom, srednjoročnom i dugoročnom razdoblju, pitanja zaštite i sigurnosti te mišljenje maloljetnika u skladu s njegovom dobi i zrelošću, uključujući sredinu iz koje dolazi. [...] **Maloljetnike** bez pratnje kroz sve bi korake postupka vraćanja trebao voditi zastupnik.
- (26) Ako nije jasno je li državljani treće zemlje maloljetan, [...] **može se u skladu s nacionalnim pravom** provesti procjena dobi. **Države članice mogu se oslanjati na procjene dobi obavljene u okviru prethodnih postupaka.** Radi dosljednog upravljanja migracijama u Uniji[...] **može se** primijeniti isti postupak koji je propisan Uredbom (EU) 2024/1348 Europskog parlamenta i Vijeća¹². [...]

¹² Uredba (EU) 2024/1348 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. svibnja 2024. o utvrđivanju zajedničkog postupka za međunarodnu zaštitu u Uniji i stavljanju izvan snage Direktive 2013/32/EU (SL L 222, 22.5.2024., str. 1.).

- (27) Radi veće djelotvornosti postupka vraćanja trebalo bi utvrditi jasne [...] **obveze** za državljane trećih zemalja. Državljanima trećih zemalja trebalo bi **biti obvezni napustiti državno područje država članica** i surađivati s nadležnim tijelima **tijekom cijelog** postupka vraćanja. Državljanima trećih zemalja trebalo bi ostati dostupni **nadležnim tijelima te pružati sve informacije relevantne za pripremu i provedbu vraćanja. Slijedi da bi utvrđivanje identiteta te pribavljanje i predočavanje putnih isprava** potrebnih [...] za vraćanje **trebala prvenstveno biti odgovornost državljanina treće zemlje**. Ako se ne poštuju obveze **odlaska i suradnje**, trebalo bi nametnuti djelotvorne i razmjerne posljedice, **a nadležna tijela trebala bi poduzeti relevantne korake kako bi osigurala vraćanje**, među ostalim putem istražnih mjera. **Na državljane trećih zemalja koje se ne može udaljiti, među ostalim zbog načela zabrane prisilnog udaljenja ili vraćanja ili zbog nedovoljne suradnje s nadležnim tijelima, trebalo bi primjenjivati opće obveze, uključujući obveze ostanka, boravka i javljanja. Posljedice bi trebale uključivati**, među ostalim, smanjena davanja i naknade u skladu s nacionalnim pravom[...] **ili** oduzimanje putnih isprava[...].
- (27a) **Obveze i mjere koje nisu povezane s vraćanjem nisu obuhvaćene područjem primjene ovih odredaba. U tom pogledu članci 21. i dalje ne utječu na odredbe kojima se uređuju posljedice za socijalne naknade na temelju nacionalnog prava.**
- (28) Ova Uredba ne bi trebala utjecati na mogućnost da države članice državljanima trećih zemalja obuhvaćenima područjem primjene ove Uredbe izreknu, ako je primjenjivo, kaznene sankcije, **uključujući zatvorske kazne**, u skladu s nacionalnim kaznenim pravom.

- (29) Trebalo bi utvrditi pravne lijekove protiv odluka o vraćanju kako bi se djelotvorno zaštitila [...] **prava** dotičnih pojedinaca. U slučajevima žalbe ili preispitivanja pred[...] **sudom** trebalo bi na zahtjev staviti na raspolaganje potrebnu pravnu pomoć, pri čemu se ne dovodi u pitanje pravo na ograničavanje pristupa pravnoj pomoći i zastupanju.
- (29a) *Pojam suda koncept je uređen pravom Unije, kako ga tumači Sud Europske unije. Pojam suda, među drugim elementima, može značiti samo tijelo koje djeluje kao treća strana u odnosu na tijelo koje je donijelo odluku koja čini predmet postupka. To bi tijelo trebalo izvršavati sudske funkcije, pri čemu nije presudno je li to tijelo priznato kao sud na temelju nacionalnog prava. Ova Uredba ne bi trebala utjecati na nadležnost država članica da organiziraju svoj nacionalni sudski sustav i odrede broj žalbenih tijela. Ako je nacionalnim pravom predviđena mogućnost podnošenja daljnjih žalbi protiv odluke donesene nakon prve žalbe ili naknadnih žalbi, postupak i suspenzivni učinak takvih žalbi trebali bi biti uređeni nacionalnim pravom, u skladu s pravom Unije i međunarodnim obvezama.*
- (30) Kako bi se poboljšala učinkovitost postupaka vraćanja i zajamčilo poštovanje prava na djelotvoran pravni lijek u skladu s člankom 47. Povelje, žalbe na odluke o vraćanju trebalo bi u najvećoj mogućoj mjeri osporiti pred jednom sudskom razinom. Pravila iz ove Uredbe koja se odnose na žalbe i [...] **suspenziju izvršenja odluka** trebala bi biti u skladu s pravom na djelotvoran pravni lijek kako je predviđeno u članku 47. Povelje o temeljnim pravima.

- (31) Državama članicama trebalo bi staviti na raspolaganje potrebne alate [...] *kako bi se osiguralo brzo i djelotvorno vraćanje, uključujući mjere koje služe kao posljedica nepoštovanja obveza i poticaje za poštovanje obveza odlaska i suradnje, kao i mjere za sprečavanje opasnosti od bijega. Zahvaljujući zajedničkim pravilima, bez ograničavanja prava država članica na utvrđivanje dodatnih mjera i kriterija u nacionalnom pravu, zahtjevi u okviru obveze suradnje i kriteriji za utvrđivanje opasnosti od bijega trebali bi biti jednostavniji. Takvim bi se pravilima ujedno trebalo osigurati da države članice primjenjuju zadržavanje i [...] alternative zadržavanju kako bi djelotvorno upravljale postupkom vraćanja.*
- (32) Zadržavanje bi trebalo biti moguće odrediti samo kad je to razmjerno i nužno radi *vraćanja, među ostalim radi* pripreme [...] vraćanja, *ponovnog prihvata ili provedbe udaljavanja* te na temelju pojedinačne procjene svakog slučaja. Tijela bi trebala postupati s dužnom pažnjom, a zadržavanje bi trebalo trajati što kraće i [...] *općenito u nekoj državi članici* ne bi trebalo trajati dulje od 24 mjeseca. *U slučaju bijega u drugu državu članicu, prethodna razdoblja zadržavanja ne uzimaju se u obzir pri izračunu najduljeg razdoblja zadržavanja. Razdoblja zadržavanja na temelju drugih uredaba ili direktiva ne bi trebalo uključiti u izračun najduljeg razdoblja zadržavanja. Tijekom zadržavanja trebalo bi uzeti u obzir posebne potrebe koje proizlaze iz procjene ranjivosti.* Ako je nacionalnim pravom predviđeno zadržavanje maloljetnika, u prvom planu trebao bi biti najbolji interes djeteta. Ako ih je moguće djelotvorno primijeniti na državljane trećih zemalja s nezakonitim boravkom, umjesto zadržavanja trebalo bi primijeniti druge manje prisilne mjere.

- (32a) *Ako zadržavanje traje 24 mjeseca, država članica trebala bi u određenim okolnostima imati mogućnost zadržati državljanina treće zemlje na nova razdoblja od najviše šest mjeseci ako postoji opasnost od bijega i ako se pojavila razumna mogućnost za udaljavanje zbog novih značajnih informacija. Zadržavanje bi trebalo odrediti u skladu s načelom nužnosti i proporcionalnosti te bi ono trebalo trajati što je kraće moguće.*
- (33) Za vraćanje državljanina trećih zemalja koji predstavljaju rizik za sigurnost potrebne su posebne mjere za zaštitu prava i sloboda drugih. Stoga bi takve osobe trebalo biti moguće zadržati u *razdoblju* duljem [...] *od 24 mjeseca*, a svako takvo zadržavanje mora biti u skladu s načelom proporcionalnosti.
- (34) Sa zadržanim državljanima trećih zemalja trebalo bi se postupati na human i dostojanstven način uz poštovanje njihovih temeljnih prava te u skladu s međunarodnim i nacionalnim pravom [...]. Osobe bi u pravilu trebale biti zadržane u specijaliziranim ustanovama za zadržavanje ili u posebnim dijelovima drugih ustanova. Država članica može pribjeći zatvorskom smještaju ako ne može osigurati takvu ustanovu *ili ako država članica smatra da je prijevoz državljanina treće zemlje nerazmjeran s obzirom na izvršenje odluke o vraćanju*, ali državljani trećih zemalja moraju biti odvojeni od ostalih zatvorenika.
- (35) Razlozima za zadržavanje utvrđenima u ovoj Uredbi ne dovode se u pitanje drugi razlozi za zadržavanje, među ostalim u okviru kaznenog postupka, koji su primjenjivi prema nacionalnom pravu [...].

- (36) Obveza svake zemlje da ponovno prihvati svoje državljane temeljno je načelo državnog suvereniteta i međunarodne suradnje. Dužnost zemalja da ponovno prihvate vlastite državljane smatra se načelom međunarodnog običajnog prava [...] **te je predviđena poglavljem 5. Priloga IX. Konvenciji ICAO i utvrđena u Sporazumu iz Samoe. Djelotvorna vraćanja moguća su samo ako** države [...] **ispune obvezu ponovnog prihvata vlastitih [...] državljana. Stoga države članice ovise o suradnji [...] trećih zemalja kako bi mogle provesti djelotvorna vraćanja. EU i države članice upotrebljavaju postojeće instrumente kao što su članak 25.a Uredbe (EU) 810/2009 i potpora Frontexa kako bi prema potrebi poboljšali suradnju s trećim zemljama.**
- (37) Za jednostavnije vraćanje državljanina trećih zemalja države članice moraju[...] koordinirano pristupati ponovnom prihvatu. Nedovoljno praćenje izvršivih odluka o vraćanju moglo bi narušiti učinkovitost zajedničkog pristupa vraćanjima. Izvršive odluke o vraćanju trebale bi sustavno biti popraćene svim mjerama potrebnima za provedbu vraćanja, uključujući, **ako je primjenjivo**, podnošenje zahtjeva za ponovni prihvati tijekom trećih zemalja, ako postoji sumnja u državljanstvo ili je potrebno pribaviti putnu ispravu.
- (38) [...]

(39) Djelotvorni postupci vraćanja temelje se na učinkovitoj administrativnoj suradnji i razmjeni informacija među državama članicama. Razmjena informacija, uključujući podatke o identitetu i državljanstvu državljana trećih zemalja i njihovim putnim ispravama i druge relevantne informacije, trebala bi se odvijati u skladu s jasnim pravilima, uključujući ona utvrđena u Uredbi (EU) 2018/1860 Europskog parlamenta i Vijeća¹³. Ta bi pravila trebala biti u skladu s načelima zaštite podataka i pravima dotične osobe kako bi se zajamčilo da su te informacije točne, da se koriste samo u svrhu vraćanja, **udaljavanja**, ponovnog prihvata i reintegracije te da su zaštićene od neovlaštenog pristupa, otkrivanja ili upotrebe.

(40) [...]

¹³ Uredba (EU) 2018/1860 Europskog parlamenta i Vijeća od 28. studenoga 2018. o upotrebi Schengenskog informacijskog sustava za vraćanje državljana trećih zemalja s nezakonitim boravkom (SL L 312, 7.12.2018., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1860/oj>).

- (41) Uredba (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća¹⁴ primjenjuje se na obradu osobnih podataka za potrebe ove Uredbe. Uredba (EU) 2018/1725 Europskog parlamenta i Vijeća primjenjuje se na obradu osobnih podataka u institucijama i tijelima Unije za potrebe ove Uredbe. Budući da se ponovni prihvati *i djelotvorno vraćanje* temelje na važnim razlozima od javnog interesa, za potrebe *vraćanja, udaljavanja*, ponovnog prihvata i reintegracije mogao bi biti potreban prijenos osobnih podataka državljana trećih zemalja kojima je izdana odluka o vraćanju, uključujući podatke o njihovom identitetu i putnim ispravama te druge relevantne podatke, a u propisno opravdanim slučajevima i podatke o njihovim osuđujućim presudama i zdravstvene podatke. Takvi prijenosi moraju se odvijati u skladu s poglavljem V. Uredbe (EU) 2016/679 i poglavljem V. Uredbe (EU) 2018/1725¹⁵[...].
- (42) [...] *Nadležna* tijela odgovorna za azil i [...] nadležna tijela uključena u različite faze postupka vraćanja trebala bi blisko surađivati i međusobno se koordinirati [...] *kako bi se osigurala djelotvorna vraćanja*.

¹⁴ Uredba (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Direktive 95/46/EZ (Opća uredba o zaštiti podataka) (SL L 119, 4.5.2016., str. 1., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj>).

¹⁵ Uredba (EU) 2018/1725 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2018. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka u institucijama, tijelima, uredima i agencijama Unije i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 45/2001 i Odluke br. 1247/2002/EZ (SL L 295, 21.11.2018., str. 39., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1725/oj>).

(43) [...]

(43a) Suradnja i pomoć među državama članicama trebala bi se, u pravilu, odvijati među ostalim u svrhu omogućavanja tranzita preko njihova državnog područja, logističke ili druge materijalne ili nenovčane pomoći povezane s takvim tranzitom, olakšavanja transfera u drugu državu članicu, bilo na temelju bilateralnih sporazuma ili dogovora ili na temelju suradnje među državama članicama, ili podupiranja odlaska državljanina treće zemlje u državu članicu u kojoj ima pravo boravka.

(44) Unija pruža financijsku i operativnu potporu, **ne dovodeći u pitanje višegodišnji financijski okvir za razdoblje 2028. – 2034.**, za djelotvornu provedbu ove Uredbe. U mjeri u kojoj bi se trebale financirati iz tematskog instrumenta Fonda za azil i migracije, aktivnosti se mogu provoditi u okviru izravnog, neizravnog ili podijeljenog upravljanja. Države članice trebale bi na najbolji način iskoristiti dostupne financijske instrumente, programe i projekte Unije u području vraćanja, posebno na temelju Uredbe (EU) 2021/1147 Europskog parlamenta i Vijeća¹⁶, kao i operativnu pomoć Agencije za europsku graničnu i obalnu stražu u skladu s Uredbom (EU) 2019/1896 Europskog parlamenta i Vijeća¹⁷. [...]

¹⁶ Uredba (EU) 2021/1147 Europskog parlamenta i Vijeća od 7. srpnja 2021. o uspostavi Fonda za azil, migracije i integraciju (SL L 251, 15.7.2021., str. 1., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1147/oj>).

¹⁷ Uredba (EU) 2019/1896 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. studenoga 2019. o europskoj graničnoj i obalnoj straži i stavljanju izvan snage uredaba (EU) br. 1052/2013 i (EU) 2016/1624 (SL L 295, 14.11.2019., str. 1., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2019/1896/oj>).

- (45) [...] **Izvjescivanje** o djelotvornosti ove Uredbe i [...] **utvrđivanje** područja u kojima su potrebna poboljšanja **trebali bi se temeljiti na prikupljanju i analizi postojećih, pouzdanih i usporedivih statističkih podataka** o [...] učinkovitosti postupaka vraćanja, suradnji trećih zemalja i [...] postupcima reintegracije. **Trebalo bi razmotriti i prema potrebi preispitati standarde iz Uredbe (EU) 862/2007, Uredbe (EU) 2019/1896 i nacionalnog prava kako bi se osigurala relevantnost statističkih podataka.** Trebalo bi utvrditi zajedničke standarde i definicije za prikupljanje relevantnih podataka i izvješćivanje o njima kako bi se omogućila [...] **procjena** učinka ove Uredbe i doprinijelo donošenju utemeljenih odluka o budućem razvoju politika.
- (46) Kako bi se uspostavili jedinstveni uvjeti za provedbu ove Uredbe, Komisiji bi trebalo dodijeliti provedbene ovlasti za uvođenje europskog naloga za vraćanje[...]. Te bi ovlasti trebalo izvršavati u skladu s Uredbom (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća¹⁸.
- (47) Direktive 2001/40/EZ i 2008/115/EZ te Odluku Vijeća 2004/191/EZ trebalo bi staviti izvan snage.

¹⁸ Uredba (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. veljače 2011. o utvrđivanju pravila i općih načela u vezi s mehanizmima nadzora država članica nad izvršavanjem provedbenih ovlasti Komisije (SL L 55, 28.2.2011, str. 13, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2011/182/oj>).

- (48) S obzirom na to da cilj ove Uredbe da se poboljša učinkovitost vraćanja[...] ne mogu dostatno ostvariti države članice, nego se zbog opsega ili učinaka mjera za uspostavu zajedničkog i dosljednog pristupa među državama članicama on na bolji način može ostvariti na razini Unije, Unija može donijeti mjere u skladu s načelom supsidijarnosti utvrđenim u članku 5. Ugovora o Europskoj uniji. U skladu s načelom proporcionalnosti utvrđenim u tom članku ova Uredba ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje tih ciljeva.
- (49) U skladu s člancima 1. i 2. Protokola br. 22 o stajalištu Danske, priloženog Ugovoru o Europskoj uniji i Ugovoru o funkcioniranju Europske unije, Danska ne sudjeluje u donošenju ove Uredbe te ona za nju nije obvezujuća niti se na nju primjenjuje. S obzirom na to da ova Uredba [...] ¹⁹ predstavlja daljnji razvoj schengenske pravne stečevine, Danska, u skladu s člankom 4. navedenog protokola, u roku od šest mjeseci nakon što Vijeće odluči o ovoj Uredbi odlučuje hoće li je provesti u svojem nacionalnom pravu.

¹⁹ [...]

- (50) [...]Ova Uredba predstavlja razvoj odredaba schengenske pravne stečevine u kojoj Irska ne sudjeluje, u skladu s [...] ²⁰[...]Protokolom br. 19 o schengenskoj pravnoj stečevini uključenoj u okvir Europske unije, priloženom Ugovoru o Europskoj uniji i Ugovoru o funkcioniranju Europske unije, **te podložno primjeni članka 4. tog protokola**, ona za [...] **Irsku** nije obvezujuća niti se na nju primjenjuje²¹. [...]

²⁰ [...]

²¹ ***Ova uvodna izjava izmijenit će se ako Irska zatraži sudjelovanje u ovoj Uredbi u skladu s člankom 4. stavkom 1. Protokola br. 19 o schengenskoj pravnoj stečevini uključenoj u okvir Europske unije, a Vijeće donese odluku istodobno s donošenjem ove Uredbe. U tom će se slučaju u uvodnoj izjavi upućivati na odluku Vijeća o zahtjevu Irske za sudjelovanje u pojedinim odredbama schengenske pravne stečevine.***

- (51) U pogledu Islanda i Norveške [...] ova Uredba [...] predstavlja razvoj odredaba schengenske pravne stečevine u smislu Sporazuma između Vijeća Europske unije i Republike Islanda i Kraljevine Norveške o pridruživanju tih država provedbi, primjeni i razvoju schengenske pravne stečevine²², koje pripadaju području iz članka 1. točke C Odluke Vijeća 1999/437/EZ.
- (52) U pogledu Švicarske [...] ova Uredba [...] predstavlja razvoj odredaba schengenske pravne stečevine u smislu Sporazuma između Europske unije, Europske zajednice i Švicarske Konfederacije o pridruživanju Švicarske Konfederacije provedbi, primjeni i razvoju schengenske pravne stečevine²³, koje pripadaju području iz članka 1. točke C Odluke Vijeća 1999/437/EZ, a koje se tumače zajedno s člankom 3. Odluke Vijeća 2008/146/EZ²⁴.

²² SL L 176, 10.7.1999., str. 36., ELI: [http://data.europa.eu/eli/agree_international/1999/439\(1\)/oj](http://data.europa.eu/eli/agree_international/1999/439(1)/oj).

²³ SL L 53, 27.2.2008., str. 52.

²⁴ Odluka Vijeća 2008/146/EZ od 28. siječnja 2008. o sklapanju, u ime Europske zajednice, Sporazuma između Europske unije, Europske zajednice i Švicarske Konfederacije o pridruživanju Švicarske Konfederacije provedbi, primjeni i razvoju schengenske pravne stečevine (SL L 53, 27.2.2008., str. 1., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2008/146/oj>).

- (53) U pogledu Lihtenštajna [...] ova Uredba [...] predstavlja razvoj odredaba schengenske pravne stečevine u smislu Protokola između Europske unije, Europske zajednice, Švicarske Konfederacije i Kneževine Lihtenštajna o pristupanju Kneževine Lihtenštajna Sporazumu između Europske unije, Europske zajednice i Švicarske Konfederacije o pridruživanju Švicarske Konfederacije provedbi, primjeni i razvoju schengenske pravne stečevine, koje pripadaju području iz članka 1. točke C Odluke 1999/437/EZ , a koje se tumače zajedno s člankom 3. Odluke Vijeća 2011/350/EU²⁵.
- (54) [...]
- (55) Provedeno je savjetovanje s Europskim nadzornikom za zaštitu podataka u skladu s člankom 42. stavkom 2. Uredbe (EU) 2018/1725 te je on dao mišljenje [...],

²⁵ Odluka Vijeća 2011/350/EU od 7. ožujka 2011. o sklapanju Protokola između Europske unije, Europske zajednice, Švicarske Konfederacije i Kneževine Lihtenštajna o pristupanju Kneževine Lihtenštajna Sporazumu Europske unije, Europske zajednice i Švicarske Konfederacije o pristupanju Švicarske Konfederacije provedbi, primjeni i razvoju schengenske pravne stečevine, u vezi s ukidanjem kontrola na unutarnjim granicama i kretanju osoba, u ime Europske unije (SL L 160, 18.6.2011., str. 19., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2011/350/oj>).

DONIJELI SU OVU UREDBU:

Poglavlje I. OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Predmet

1. ***Kako bi se osiguralo djelotvorno vraćanje državljana trećih zemalja koji nezakonito borave na državnom području država članica***, ovom se Uredbom uspostavlja zajednički sustav za vraćanje državljana trećih zemalja koji nezakonito ***borave*** [...] ***na državnom području država članica***, u skladu s temeljnim pravima koja su priznata [...] Poveljom Europske unije o temeljnim pravima („Povelja”) ***i općim načelima prava Unije***, te u skladu s primjenjivim [...]međunarodnim [...] ***obvezama***, među ostalim o [...]ljudskim pravima.
2. Cilj je ove Uredbe ***omogućiti državama članicama da poduzmu sve potrebne mjere kako bi se zajamčila***[...] djelotvorna ***vraćanja***.

Članak 2.

Područje primjene

1. Ova se Uredba primjenjuje na državljane trećih zemalja koji nezakonito borave na državnom području država članica.

2. Ova se Uredba ne primjenjuje na osobe s pravom slobodnog kretanja u skladu s pravom Unije kako je definirano u članku 2. točki 5. Uredbe (EU) 2016/399.
3. *Ovom se Uredbom ne dovode u pitanje odredbe uredaba (EU) 2024/1351 i 2024/1348.*
4. *Ne dovodeći u pitanje stavak 5. ovog članka, ova se Uredba ne primjenjuje na državljane trećih zemalja:*
 - a. *kojima je odbijen ulazak na vanjskim granicama u skladu s člankom 14. Uredbe (EU) 2016/399 ili u skladu s ekvivalentnim nacionalnim pravom u slučaju država članica koje nisu obvezane tom uredbom;*
 - b. *koje su nadležna tijela uhitila ili uhvatila u vezi s nezakonitim prelaskom kopnene, morske ili zračne vanjske granice države članice i koji potom nisu dobili dozvolu boravka ili stekli pravo boravka u toj državi članici;*
 - c. *koji se u skladu s nacionalnim pravom moraju vratiti zbog kaznene sankcije ili posljedice kaznene sankcije;*
 - d. *u pogledu kojih je pokrenut postupak izručenja.*
5. *Država članica može odlučiti primjenjivati ovu Uredbu na jednu ili više kategorija državljana trećih zemalja iz stavka 4. točaka (a), (b) i (c). U takvim slučajevima ova se Uredba primjenjuje na te kategorije državljana trećih zemalja od datuma na koji država članica o svojoj odluci obavijesti druge države članice i Komisiju.*
6. *Ako država članica odluči primijeniti ovu Uredbu na državljane trećih zemalja koji se moraju vratiti zbog kaznene sankcije, ne primjenjuju se članci 7., 9. i 10.*

7. *U pogledu državljana trećih zemalja koji su isključeni iz područja primjene ove Uredbe u skladu sa stavkom 4. točkama (a) i (b), države članice osiguravaju da postupanje prema njima i razina njihove zaštite nisu nepovoljniji od onih utvrđenih u članku 12. stavcima 4. i 5., članku 14. stavku 2., članku 14. stavku 6. točkama (c) i (e), članku 34. stavcima od 1. do 6., članku 35. i poštuju načelo zabrane prisilnog udaljenja ili vraćanja.*

Članak 3.

[...]

Članak 4.

Definicije

Za potrebe ove Uredbe primjenjuju se sljedeće definicije:

1. „državljanin treće zemlje” znači svaka osoba koja nije građanin Unije u smislu članka 20. Ugovora o funkcioniranju Europske unije i koja nije osoba s pravom slobodnog kretanja u skladu s pravom Unije kako je definirana u članku 2. točki 5. Uredbe (EU) 2016/399;
2. „nezakoniti boravak” znači nazočnost na državnom području države članice državljanina treće zemlje koji ne ispunjava ili više ne ispunjava uvjete za ulazak iz članka 6. Uredbe (EU) 2016/399 ili [...] *ekvivalentne* uvjete za ulazak, boravak ili boravište u [...] *skladu s nacionalnim pravom u slučaju država članica koje nisu obvezane tom uredbom, ali sudjeluju u ovoj Uredbi*;
3. „zemlja vraćanja” znači jedno od sljedećeg[...]:
 - (a) treća zemlja koja je zemlja podrijetla državljanina treće zemlje;
 - (b) treća zemlja koja je zemlja formalnog uobičajenog boravišta državljanina treće zemlje;
 - (c) treća zemlja tranzita na putu prema Uniji u skladu sa sporazumima ili dogovorima Unije ili država članica o ponovnom prihvatu;
 - (d) treća zemlja koja nije ona iz točaka (a)[...] *i (b)*, a u kojoj državljanin treće zemlje ima pravo ulaska i boravka;

- (e) sigurna treća zemlja u odnosu na koju je zahtjev za međunarodnu zaštitu državljanina treće zemlje odbijen kao nedopušten na temelju članka 59. stavka 8. Uredbe (EU) 2024/1348;
 - (f) prva zemlja azila u odnosu na koju je zahtjev za međunarodnu zaštitu državljanina treće zemlje odbijen kao nedopušten na temelju članka 58. stavka 4. Uredbe (EU) 2024/1348;
 - (g) treća zemlja *koja nije ona iz točaka (a), (b) i (d)*, a s kojom postoji sporazum ili dogovor na temelju kojeg prihvaća državljanina treće zemlje u skladu s člankom 17. ove Uredbe;
4. „odluka o vraćanju” znači upravni ili sudski **akt ili** odluka u kojoj se navodi ili određuje da je boravak državljanina treće zemlje nezakonit i kojom se određuje ili utvrđuje obveza napuštanja [...] **državnog područja država članica**;
- 4.a „vraćanje” znači, u pogledu državljanina treće zemlje s nezakonitim boravkom:**
- (a) *dobrovoljni povratak iz točke 6.; ili*
 - (b) *udaljavanje od strane nadležnih tijela s državnog područja država članica u zemlju vraćanja iz točke 3.;*
- 4.b „odluka kojom se nalaže udaljavanje” znači upravni ili sudski akt ili odluka u kojoj se navodi ili određuje da državljanin treće zemlje može biti udaljen u jednu ili više zemalja vraćanja iz točke 3.;**

5. „udaljavanje” znači izvršenje odluke o vraćanju koje nadležna tijela provode fizičkim prijevozom iz državnog područja [...] **država članica**;
6. „dobrovoljni povratak” znači [...] **odlazak s državnog područja država članica na vlastitu inicijativu, sa ili bez pomoći, i bez pribjegavanja udaljavanju:**
 - (a) **državljanina treće zemlje s nezakonitim boravkom protiv kojeg još nije izdana odluka o vraćanju; ili**
 - (b) **državljanina treće zemlje s nezakonitim boravkom koji postupa u skladu s obvezom odlaska unutar roka ili po isteku roka za dobrovoljni odlazak utvrđenog u odluci o vraćanju;**
7. „bijeg” znači radnja kojom državljanin treće zemlje prestaje biti dostupan nadležnim upravnim ili pravosudnim tijelima[...];
8. „zabrana ulaska” znači upravna ili sudska odluka ili akt kojim se zabranjuju ulazak i boravak na državnom području država članica[...];
9. [...]
10. [...]

11. „operacija vraćanja” znači operacija koju organizira ili koordinira nadležno tijelo *ili podupire Agencija za europsku graničnu i obalnu stražu („Frontex”)* kako bi se državljani treće zemlje vratili iz jedne ili više država članica;

[...] ²⁶[...]

Članak 5.

Temeljna prava

Pri primjeni ove Uredbe države članice djeluju u potpunoj sukladnosti s relevantnim pravom Unije, uključujući Povelju, relevantnim međunarodnim pravom, obvezama povezanima s pristupom međunarodnoj zaštiti, [...]s načelom zabrane prisilnog udaljenja ili vraćanja, i temeljnim pravima.

²⁶ [...]

Poglavlje II.
POSTUPAK VRAĆANJA

ODJELJAK 1.
POČETAK POSTUPKA VRAĆANJA

Članak 6.

[...]

ODJELJAK 2.
POSTUPAK KOJIM SE NALAŽE VRAĆANJE

Članak 7.

[...] Odluka o vraćanju

1. Nadležna tijela države članice izdaju odluku o vraćanju svakom državljaninu treće zemlje koji nezakonito boravi na njezinu državnom području *te u njoj navode ili nameću obvezu napuštanja državnog područja država članica*[...].

1.a U odlukama o vraćanju:

(a) navodi se rok za odlazak, koji nije dulji od 30 dana i do čijeg isteka državljanin treće zemlje najkasnije napušta državno područje država članica; ili

(b) navodi se da državljanin treće zemlje odmah napušta državno područje država članica.

Rok za odlazak iz točke (a) može se dodatno definirati u nacionalnom pravu.

Države članice mogu u svojem nacionalnom pravu utvrditi kada se državljaninu treće zemlje odobrava rok za dobrovoljni odlazak ili mu se nalaže da odmah napusti zemlju.

1.b *Države članice mogu predvidjeti rok za odlazak na temelju stavka 1.a koji je dulji od 30 dana uzimajući u obzir posebne okolnosti pojedinačnog slučaja.*

1.c Države članice mogu produljiti rok za odlazak na temelju stavka 1.a uzimajući u obzir posebne okolnosti pojedinačnog slučaja, posebno sudjelovanje u programu kojim se podupiru vraćanje i reintegracija na temelju članka 46. stavka 3. te poštovanje obveze suradnje iz članka 21.

Države članice mogu skratiti rok za odlazak na temelju stavka 1.a u slučaju nepoštovanja obveze suradnje iz članka 21.

1.d Rok za odlazak računa se od datuma utvrđenog u nacionalnom pravu.

2. Odluka o vraćanju izdaje se u pisanom obliku, a u njoj se navode činjenični i pravni razlozi [...]. **Državljanina treće zemlje obavješćuje se** o dostupnim pravnim lijekovima i rokovima za njihovo traženje. Državljanin treće zemlje obavješćuje se o odluci o vraćanju [...] **što je prije moguće u skladu s nacionalnim pravom dotične države članice.**
3. Nadležna tijela mogu odlučiti da neće pružiti informacije ili da će pružiti ograničene informacije o činjeničnim razlozima ako je nacionalnim pravom predviđeno ograničenje prava na informacije ili ako je to potrebno radi zaštite javnog reda, javne sigurnosti ili nacionalne sigurnosti te radi sprečavanja, istrage, otkrivanja i progona kaznenih djela. U takvim se slučajevima državljanina treće zemlje obavješćuje o suštini razloga odluke o vraćanju kako bi mogao zatražiti djelotvoran pravni lijek. **Obveza obavješćivanja državljanina treće zemlje o suštini razloga ne uključuje obvezu otkrivanja klasificiranih podataka.**

4. [...] *U odluci o vraćanju mogu se utvrditi zemlja ili zemlje vraćanja. Ako se državljanin treće zemlje odluči dobrovoljno vratiti u drugu zemlju vraćanja [...] koja nije zemlja navedena u odluci o vraćanju, nije potrebno izdati novu [...] odluku [...] u kojoj se utvrđuje zemlja vraćanja.*
- 4.a *Nadležna tijela mogu izdati odluku o vraćanju ako postoji prepreka udaljavanju, među ostalim zbog opasnosti od prisilnog udaljenja ili vraćanja. Ako je zemlja vraćanja utvrđena u odluci o vraćanju, a utvrđena je opasnost od prisilnog udaljenja ili vraćanja, u odluci o vraćanju navodi se da se udaljavanje u tu zemlju vraćanja odgađa u skladu s člankom 14. stavkom 1. točkom (a).*
5. Državljaninu treće zemlje na njegov zahtjev dostavlja se pisani ili usmeni prijevod glavnih elemenata odluke o vraćanju [...], uključujući informacije o raspoloživim pravnim lijekovima na jeziku koji državljanin treće zemlje razumije ili se opravdano može pretpostaviti da razumije. *Države članice mogu se služiti standardnim informacijskim listovima ili prijevodima, uključujući strojno generirane prijevode.*
6. Odluka o vraćanju[...] izdaje se istim aktom *ili zasebnim aktom* istodobno i zajedno s odlukom o prestanku zakonitog boravka državljanina treće zemlje *ili bez nepotrebne odgode nakon toga i* bez utjecaja na postupovne zaštitne mjere predviđene u poglavlju IV. i drugim relevantnim odredbama prava Unije i međunarodnog prava.

7. Nakon izdavanja odluke o vraćanju [...] *države članice koriste* obrazac („europski nalog za vraćanje”) utvrđen na temelju stavka 8. Taj *obrazac uključuje glavne elemente odluke o vraćanju i, ako je relevantno, odluke kojom se nalaže udaljavanje* i stavlja se na raspolaganje putem Schengenskog informacijskog sustava u skladu s Uredbom (EU) 2018/1860[...].
8. Komisija *najkasnije šest mjeseci nakon stupanja na snagu ove Uredbe* donosi provedbeni akt kako bi utvrdila oblik europskog naloga za vraćanje iz stavka 7. Taj se provedbeni akt donosi u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 49. stavka 2.
9. [...] *Najkasnije do donošenja provedbenog akta iz stavka 8. države članice i Komisija i relevantne agencije EU-a, kao što je eu-LISA, počinju uspostavljati pravne odnosno tehničke aranžmane, kako bi se europski nalog za vraćanje stavio na raspolaganje putem Schengenskog informacijskog sustava radi olakšavanja ispunjavanja obveze iz stavka 7. Komisija i relevantne agencije EU-a, kao što je eu-LISA, prema potrebi podupiru države članice.*

9.a Najkasnije do početka primjene ove Uredbe Komisija i relevantne agencije EU-a, kao što je eu-LISA, provode mjere kojima se osigurava mogućnost automatiziranog postupanja s europskim nalogom za vraćanje kako bi se povećala učinkovitost primjene članka 9.

9.b Države članice obavješćuju Komisiju o potrebnim pravnim i tehničkim aranžmanima uspostavljenima radi ispunjavanja obveze iz stavka 7. najkasnije do početka primjene ove Uredbe.

[...]

Članak 8.

Iznimke od obveze izdavanja odluke o vraćanju

1. Nadležna tijela država članica mogu odlučiti da neće izdati odluku o vraćanju ako je državljanin treće zemlje:
 - a. transferiran u drugu državu članicu u skladu s postupkom predviđenim u članku 23.a Uredbe (EU) 2016/399;
 - b. transferiran u drugu državu članicu u skladu s bilateralnim sporazumima ili dogovorima ili na temelju suradnje među državama članicama u skladu s člankom 44.;

- c. osoba čiji je nezakoniti boravak otkriven prilikom graničnih kontrola provedenih pri izlasku na vanjskoj granici u skladu s člankom 8. Uredbe (EU) 2016/399 ili ekvivalentnim kontrolama u skladu s nacionalnim pravom [...] **u slučaju država članica koje nisu obvezane tom uredbom**, pri čemu se u najvećoj mogućoj mjeri izbjegava odgoda odlaska tog državljanina treće zemlje.
2. Odluka o vraćanju ne izdaje se ako državljanin treće zemlje ima valjanu boravišnu dozvolu, vizu za dugotrajni boravak ili drugu dozvolu kojom se omogućuje pravo na boravak i koju je izdala druga država članica[...].
3. U slučajevima iz stavka 2. država članica zahtijeva da državljanin treće zemlje odmah ode na državno područje te druge države članice. Ako državljanin treće zemlje ne postupi u skladu s odlukom ili ako je njegov trenutni odlazak nužan zbog razloga javnog poretka, javne sigurnosti ili nacionalne sigurnosti, države članice mogu zatražiti suradnju od drugih država članica u skladu s člankom 44. ili izdati odluku o vraćanju u skladu s člankom 7.
4. Odluka o vraćanju ne izdaje se ako [...] **se primjenjuje** postupak[...] iz članka 9.

Članak 9.

Priznavanje i izvršenje odluka o vraćanju koje je izdala druga država članica

1. Država članica u kojoj državljanin treće zemlje nezakonito boravi („država članica izvršenja”) može priznati *i izvršiti* izvršivu odluku o vraćanju *i, ako je relevantno, odluku kojom se nalaže udaljavanje*, koju je tom državljaninu treće zemlje izdala druga država članica („država članica izdavateljica”) u skladu s člankom 7. stavkom 1. [...] *i člankom 12. stavkom 2. Izvršenje se temelji na informacijama dostupnim u europskom nalogu za vraćanje iz članka 7. stavka 7. [...] i provodi se u skladu s nacionalnim pravilima i postupcima na temelju članka 12.*
2. [...] *Od država članica ne zahtijeva se donošenje upravnih odluka za potrebe priznavanja. [...] Priznavanje ne mora biti u obliku upravnog postupka.*

3. [...]
4. [...]
5. Ako ne prizna ili ne izvrši odluku o vraćanju **ili odluku kojom se nalaže udaljavanje** na temelju stavka 1. [...], država članica izdaje odluku o vraćanju [...] **podložno uvjetima iz članka 7. odnosno odluku kojom se nalaže udaljavanje na temelju članka 12. stavka 2.**
6. **Ako** država članica [...] **prizna ili izvrši odluku o vraćanju ili odluku kojom se nalaže udaljavanje na temelju stavka 1., tada** suspendira [...] **udaljavanje** ako je država članica izdavateljica suspendirala učinke odluke o vraćanju **ili odluke kojom se nalaže udaljavanje te može izdati odluku o vraćanju podložno uvjetima iz članka 7.**
7. Ako država članica izdavateljica **suspendira ili** ukine odluku o vraćanju ili ako je poništi [...] **upravno** tijelo **ili sud**, država članica izvršenja izdaje odluku o vraćanju podložno uvjetima iz članka 7.

8. Država članica izdavateljica državi članici izvršenja **na zahtjev** dostavlja sve dostupne podatke i dokumente potrebne [...] u svrhu vraćanja[...] **ili udaljavanja**, u skladu s Uredbom (EU) 2018/1860 [...].
9. [...]
- 9.a *Primjenom članka 9. ne dovodi se u pitanje primjena iznimaka utvrđenih u članku 8.*
10. [...]
11. *Do donošenja provedbenog akta iz članka 7. stavka 8. države članice počinju uvoditi pripremne korake kojima bi se moglo olakšati priznavanje odluka o vraćanju ili odluka kojima se nalaže udaljavanje koje je izdala druga država članica, uključujući, prema potrebi, pravne i tehničke aranžmane u njihovim nacionalnim sustavima, promjene u nacionalnim informatičkim sustavim, relevantno osposobljavanje i aktivnosti pilot-projekata.*

- 12. U roku od dvije godine od datuma početka primjene ove Uredbe Komisija ocjenjuje provedbu uzajamnog priznavanja iz stavka 1. ovog članka, osobito kada je riječ o sljedećem:*
- a. jesu li države članice uspostavile pravne i tehničke aranžmane kojima se europski nalog za vraćanje stavlja na raspolaganje putem Schengenskog informacijskog sustava na temelju članka 7. stavka 7. i jesu li ti aranžmani djelotvorni;*
 - b. jesu li države članice uspostavile pravne i tehničke aranžmane za osiguravanje automatiziranog postupanja s europskim nalogom za vraćanje na temelju članka 7. stavka 9.;*
 - c. djelotvornosti priznavanja i izvršenja odluka o vraćanju i odluka kojima se nalaže udaljavanje;*
 - d. opterećenju nacionalnih pravosudnih i administrativnih sustava koje iz toga proizlazi i*
 - e. rezultatima relevantnih aktivnosti osposobljavanja i pilot-projekata.*
- 13. Na temelju te ocjene iz stavka 12. Komisija, prema potrebi, podnosi zakonodavne prijedloge, uključujući sve ciljne izmjene kako bi se osiguralo djelotvorno vraćanje, s ciljem uvođenja obveznog priznavanja i izvršenja izvršivih odluka o vraćanju i odluka kojima se nalaže udaljavanje koje je izdala druga država članica. Ako Komisija ne podnese prijedlog, obrazlaže razloge za to.*
- 14. Države članice na zahtjev Komisije dostavljaju informacije potrebne za dovršetak ocjene na temelju stavka 12. ovog članka, posebno statističke podatke o broju državljana trećih zemalja koji su udaljeni ili vraćeni na temelju priznatih odluka o vraćanju i, ako je relevantno, odluka kojima se nalaže udaljavanje koje je izdala druga država članica unutar određenog roka. Komisija se, ako je to moguće, služi informacijama stavljenima na raspolaganje na temelju Uredbe (EZ) 862/2007 Europskog parlamenta i Vijeća.*

ODJELJAK 3. ZABRANA ULASKA

Članak 10.

Izdavanje zabrane ulaska

1. Odluke o vraćanju popraćene su zabranom ulaska:
 - a. ako državljanin treće zemlje podliježe udaljavanju u skladu s člankom 12.;
 - b. ako nije postupljeno u skladu s obvezom [...] **napuštanja državnog područja država članica** u rokovima utvrđenima u skladu s člankom 7. **stavcima od 1.a do 1.c**;
 - c. ako državljanin treće zemlje predstavlja rizik za sigurnost u skladu s člankom 16.
2. U slučajevima koji nisu navedeni u stavku 1. nadležna tijela [...] odluku o vraćanju **ili odluku kojom se nalaže udaljavanje mogu** popratiti zabranom ulaska uzimajući u obzir relevantne okolnosti, a posebno razinu suradnje državljanina treće zemlje.
3. Zabrana ulaska izdaje se kao dio odluke o vraćanju ili **kao dio odluke kojom se nalaže udaljavanje ili** zasebno u pisanom obliku. Državljanina treće zemlje [...] obavješćuje se o **zabrani ulaska** na jeziku koji razumije ili se opravdano može pretpostaviti da ga razumije. **Informacije o učincima zabrane ulaska mogu se priopćiti putem standardnog informacijskog lista.**

4. Nadležna tijela mogu izreći zabranu ulaska bez izdavanja odluke o vraćanju državljaninu treće zemlje koji nezakonito boravi na državnom području država članica i čiji je nezakoniti boravak otkriven prilikom graničnih kontrola provedenih pri izlasku u skladu s člankom 8. Uredbe (EU) 2016/399 *ili ekvivalentnih kontrola u skladu s nacionalnim pravom u slučaju država članica koje nisu obvezane tom uredbom*[...]. *U tim slučajevima zabrana ulaska može se izreći i priopćiti nakon što državljanin treće zemlje napusti državno područje [...]* država članica, pri čemu se u najvećoj mogućoj mjeri izbjegava odgoda odlaska tog državljanina treće zemlje.
- 4.a Ako državljanin treće zemlje s nezakonitim boravkom napusti državno područje država članica prije izdavanja odluke o vraćanju, nadležna tijela mogu izreći zabranu ulaska bez izdavanja takve odluke o vraćanju.*
- 4.b Ako su razlozi za izdavanje zabrane ulaska nastali nakon izdavanja odluke o vraćanju, nadležna tijela mogu izreći zabranu ulaska bez izdavanja nove odluke o vraćanju.*
5. Nadležna tijela mogu se suzdržati od izdavanja zabrane ulaska u pojedinačnim slučajevima iz humanitarnih razloga, *ako je državljanin treće zemlje žrtva trgovine ljudima*, ili ako državljanin treće zemlje propisno surađuje s nadležnim tijelima, među ostalim tako što se upiše u program vraćanja i reintegracije.

6. Trajanje zabrane ulaska utvrđuje se s obzirom na sve relevantne okolnosti pojedinačnog slučaja do najviše 10 godina. *Ne dovodeći u pitanje članak 16. stavak 3. točku (a) zabrana ulaska može se izdati na najviše 20 godina, uzimajući u obzir sve relevantne okolnosti, a posebno sve propisno obrazložene razloge nadležnih tijela zbog kojih je državljanina treće zemlje potrebno dodatno spriječiti da uđe na državno područje država članica.*
7. [...]
8. Razdoblje zabrane ulaska počinje od datuma na koji je državljanin treće zemlje napustio državno područje država članica.

Članak 11.

Ukidanje, suspenzija ili skraćivanje trajanja zabrane ulaska

1. *Država članica izdavateljica* može ukinuti, suspendirati ili skratiti zabranu ulaska ako državljanin treće zemlje[...] *dokaže da se dobrovoljno vratio u skladu s odlukom o vraćanju.*
- [...]

2. *Nadležno tijelo može po vlastitu nahodnju ukinuti, suspendirati ili skratiti zabranu ulaska[...] u opravdanim pojedinačnim slučajevima, među ostalim iz humanitarnih razloga, uzimajući u obzir sve relevantne okolnosti.*
3. *Državljanin treće zemlje [...] može podnijeti dobro obrazložen zahtjev [...] za ukidanje, suspenziju ili skraćivanje zabrane ulaska, pod uvjetom da je državljanin treće zemlje postupio u skladu s odlukom o vraćanju, čime se ne dovodi u pitanje stavak 4.*
4. *Državljanin treće zemlje kojem je izdana zabrana ulaska dulja od 10 godina u skladu s člankom 10. stavkom 6. ili člankom 16. stavkom 3. točkom (a) može 10 godina nakon svojeg odlaska iz država članica zatražiti od države članice izdavateljice da preispita treba li zabranu ulaska ukinuti, suspendirati ili skratiti, uzimajući u obzir sve relevantne okolnosti, među ostalim, ako je relevantno, predstavlja li državljanin treće zemlje i dalje rizik za sigurnost na temelju članka 16. te je li zabrana ulaska i dalje potrebna kako bi se dodatno spriječio ulazak tog državljanina treće zemlje na državno područje država članica. Zahtjev za preispitivanje mora biti dobro obrazložen.*
5. *Države članice mogu ukidanje zabrane ulaska uvjetovati nadoknadom troškova udaljavanja državljanina treće zemlje.*

ODJELJAK 4.
IZVRŠENJE VRAĆANJA

Članak 12.
Udaljavanje

1. **Države članice poduzimaju sve potrebne mjere za udaljavanje državljanina treće zemlje[...]**
ako:
 - a. **državljanin treće zemlje nije ispunio obvezu napuštanja državnog područja u skladu s člankom 7.;**
 - a. državljanin treće zemlje **ne** surađuje s tijelima [...];
 - b. [...]
 - c. državljanin treće zemlje obuhvaćen je područjem primjene članka 16.;
 - d. državljanin treće zemlje [...] **bez dozvole se preseli u drugu državu** [...] članicu, **među ostalim u roku** utvrđenom u skladu s člankom [...]7.;
 - f. **država članica smatra da je potrebno i razmjerno, kako je predviđeno nacionalnim pravom, udaljiti državljanina treće zemlje iz drugih razloga osim onih navedenih u točkama od (-a) do (d).**

- 1.a** *Ništa u ovoj Uredbi ne sprečava države članice da dopuste ili olakšaju dobrovoljni povratak državljanina treće zemlje koji inače podliježe udaljavanju na temelju stavka 1.*
- 1.b** *Ako zemlja vraćanja nije prethodno utvrđena, država članica prije provedbe udaljavanja utvrđuje jednu ili više zemalja vraćanja iz članka 4. stavka 3.*
- 2.** [...] *Nadležna tijela mogu izdati odluku kojom se nalaže udaljavanje bilo kojem državljaninu treće zemlje koji podliježe vraćanju. Ako se izdaje odluka kojom se nalaže udaljavanje, ona se izdaje u pisanom obliku, a može biti dio iste odluke kao odluka o vraćanju ili [...] zasebna upravna ili pravosudna odluka [...] ili akt ili dio druge upravne ili pravosudne odluke.*
- 2.a** *Ako nadležno tijelo izda odluku kojom se nalaže udaljavanje i ako zemlja vraćanja nije prethodno utvrđena, u odluci kojom se nalaže udaljavanje navodi se jedna ili više zemalja vraćanja iz članka 4. stavka 3.*
- 2.b** *Ako je izdana odluka kojom se nalaže udaljavanje, u njoj se navode činjenični i pravni razlozi. Državljanina treće zemlje obavješćuje se o dostupnim pravnim lijekovima i rokovima za njihovo traženje. Državljanin treće zemlje obavješćuje se o odluci kojom se nalaže udaljavanje što je prije moguće u skladu s nacionalnim pravom dotične države članice.*

- 2.c Ako je izdana odluka kojom se nalaže udaljavanje, državljaninu treće zemlje na njegov zahtjev dostavlja se pisani ili usmeni prijevod glavnih elemenata odluke kojom se nalaže udaljavanje, uključujući informacije o raspoloživim pravnim lijekovima na jeziku koji državljanin treće zemlje razumije ili se opravdano može pretpostaviti da razumije. Države članice mogu se služiti standardnim informacijskim listovima ili prijevodima, uključujući strojno generirane prijevode.*
- 3. Ako državljanin treće zemlje navede, ili tijela države članice postanu svjesna relevantnih naznaka da bi se udaljavanjem prekršilo načelo zabrane prisilnog udaljenja ili vraćanja, nadležna tijela upućuju državljanina treće zemlje na odgovarajući postupak, uključujući postupak azila u skladu s Uredbom 2024/1348, ako je primjenjivo, ili u skladu s nacionalnim pravom procjenjuju je li udaljavanje u skladu s načelom zabrane prisilnog udaljenja ili vraćanja[...]. Dotični državljanin treće zemlje što je prije moguće iznosi sve relevantne [...] informacije koje se odnose na [...] njegove osobne okolnosti kako bi obrazložio svoju tvrdnju da bi se udaljavanjem prekršilo načelo zabrane prisilnog udaljenja ili vraćanja. Nadležna tijela mogu se osloniti na bilo koju prethodnu procjenu opasnosti od prisilnog udaljenja ili vraćanja ili je uzeti u obzir. Procjena opasnosti od prisilnog udaljenja ili vraćanja provodi se samo ako su relevantne informacije obrazložene.*
- 3.a Države članice mogu odlučiti da načelo zabrane prisilnog udaljenja ili vraćanja može procijeniti tijelo koje nije nadležno tijelo koje izdaje ili izvršava odluku o vraćanju.*

4. Prisilne mjere udaljavanja moraju biti nužne i razmjerne, a ni u kojem slučaju ne smiju prijeći prag razumne sile. Provode se u skladu s nacionalnim zakonodavstvom i uz poštovanje temeljnih prava, dostojanstva i fizičkog integriteta dotičnog državljanina treće zemlje.
5. Prilikom udaljavanja zračnim putem države članice uzimaju u obzir Zajedničke smjernice koje se odnose na sigurnosne odredbe o zajedničkom udaljavanju zračnim putem utvrđene u Prilogu Odluci Vijeća 2004/573/EZ²⁷.

[...]

Članak 13.

[...]

²⁷ Odluka Vijeća 2004/573/EZ od 29. travnja 2004. o organizaciji zajedničkih letova za udaljavanje, s državnog područja dviju ili više država članica, državljana trećih zemalja protiv kojih su doneseni pojedinačni nalozi za udaljavanje (SL L 261, 6.8.2004., str. 28., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2004/573/oj>).

Članak 14.

Uvjeti za odgodu udaljanja

1. Udaljavanje u skladu s člankom 12. odgađa se:
 - a. ako bi se njime prekršilo načelo zabrane prisilnog udaljenja ili vraćanja; ili
 - b. ako je i sve dok je na snazi suspenzija odluke o vraćanju u skladu s člankom 28.
2. Udaljavanje u skladu s člankom 12. može se odgoditi [...] uzimajući u obzir posebne okolnosti pojedinačnog slučaja.
3. Ako državljanin treće zemlje zatraži odgodu udaljanja, mora propisno obrazložiti zahtjev.

4. [...] Države članice dotičnom državljaninu treće zemlje dostavljaju pisanu potvrdu [...] odgode [...] **u skladu sa stavkom 1. Državljaninu treće zemlje može se usmeno dostaviti prijevod potvrde na jeziku koji razumije ili se opravdano pretpostavlja da ga razumije, među ostalim korištenjem usluga usmenog prevođenja.**
5. [...] **Odgoda** udaljavanja u skladu sa stavkom 1. ili stavkom 2. [...] preispituje se [...] **u slučaju promjene relevantnih okolnosti.**
6. Pri razmatranju situacije u kojoj se nalazi državljanin treće zemlje u razdoblju na koje je udaljavanje odgođeno uzima se u obzir sljedeće, **među ostalim postupa li državljanin treće zemlje u skladu s obvezama iz ove Uredbe:**
 - a. osnovne potrebe;
 - b. jedinstvo obitelji s članovima obitelji koji se nalaze na državnom području te države članice;
 - c. hitna zdravstvena zaštita i osnovno liječenje;
 - d. pristup osnovnom obrazovnom sustavu za maloljetnike, ovisno o trajanju njihova boravka;
 - e. posebne potrebe ranjivih osoba.
7. Ako je udaljavanje odgođeno, mjere iz [...] **članaka od 21. do 23.c i članka 29.** mogu se primijeniti ako su ispunjeni uvjeti.

Članak 15.

Praćenje udaljavanja

1. Države članice osiguravaju neovisan [...] *sustav praćenja prisilnog vraćanja*.

Članak 16.

Vraćanje državljana trećih zemalja koji predstavljaju rizik za sigurnost

1. Ovaj se članak primjenjuje na državljane trećih zemalja:
 - a. ako predstavljaju prijetnju javnom poretku, javnoj sigurnosti ili nacionalnoj sigurnosti, **među ostalim ako za njih postoji upozorenje na temelju članka 24. Uredbe 2018/1861 Europskog parlamenta i Vijeća;**
 - b. ako postoje[...] **razumne naznake** da su počinili teško kazneno djelo iz članka 2. stavka 2. Okvirne odluke Vijeća 2002/584/PUP²⁸ **ili da su počinili kazneno djelo za koje je nacionalnim pravom propisana kazna oduzimanja slobode u trajanju od najmanje godinu dana;**
 - ba. ako postoje razumne naznake da je osoba uključena u jedno od kaznenih djela iz Direktive (EU) 2017/541 Europskog parlamenta i Vijeća;**
 - c. ako postoje [...] **razumne** naznake da namjeravaju počiniti kazneno djelo u skladu s točkom (b) ovog stavka na državnom području države članice.
 - ca. ako postoje razumne naznake da predstavljaju bilo koju drugu sigurnosnu prijetnju predviđenu nacionalnim pravom.**
2. Državljanima trećih zemalja obuhvaćeni područjem primjene ovog članka podliježu udaljavanju[...].

²⁸ Okvirna odluka Vijeća 2002/584/PUP od 13. lipnja 2002. o europskom uhidbenom nalogu i postupcima predaje između država članica – izjave određenih država članica u vezi s donošenjem Okvirne odluke (SL L 190, 18.7.2002., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_framw/2002/584/oj).

- 2.a** *Države članice mogu dopustiti dobrovoljni povratak državljanina trećih zemalja obuhvaćenih područjem primjene ovog članka, posebno ako se smatra da to dovodi do bržeg i djelotvornijeg vraćanja.*
3. Odstupajući od relevantnih odredaba ove Uredbe, državljani trećih zemalja obuhvaćeni područjem primjene ovog članka mogu biti:
- a. adresati zabrane ulaska izdane u skladu s člankom 10. koja premašuje najdulje trajanje iz članka 10. stavka 6. [...] **ili zabrane ulaska u neograničenom trajanju ako je to opravdano i razmjerno riziku za sigurnost koji predstavlja državljanin treće zemlje;**
 - b. zadržani u skladu s člankom 29. stavkom 3. točkom (c);
 - c. zadržani u zatvorima[...];
 - d. zadržani na [...] **dodatna razdoblja** dulja od najduljeg trajanja iz članka 32. stavka 3. koja je odredilo [...] **nadležno** tijelo uzimajući u obzir okolnosti pojedinačnog slučaja i koja podliježu preispitivanju [...] **suda** najmanje svaka tri mjeseca.
- 3.a** *Državljanin treće zemlje kojem je izdana zabrana ulaska u skladu sa stavkom 3. točkom (a) može zatražiti od države članice izdavateljice da preispita treba li ukinuti, suspendirati ili skratiti zabranu ulaska u skladu s člankom 11. stavkom 4.*

4. [...] *Ako se na prijetnju javnom poretku, javnoj sigurnosti ili nacionalnoj sigurnosti koju predstavljaju državljani trećih zemalja iz stavka 1. točke (a) ne može djelotvorno odgovoriti na temelju ovog članka, države članice mogu predvidjeti druge mjere u okviru nacionalnog prava. Kada donosi relevantnu odluku, država članica osigurava da je mjera potrebna i razmjerna s obzirom na ozbiljnost prijetnje javnoj sigurnosti ili opasnosti koju predstavlja dotična osoba.*

Članak 17.

Vraćanje u treću zemlju s kojom postoji sporazum ili dogovor

1. Kako bi se državljane trećih zemalja koji nezakonito borave u Uniji moglo vratiti u smislu članka 4. prvog stavka točke 3. podtočke (g), potrebno je sklopiti sporazum ili dogovor s trećom zemljom. Takav sporazum ili dogovor može se sklopiti samo s trećom zemljom koja poštuje međunarodne standarde i načela ljudskih prava u skladu s međunarodnim pravom, uključujući načelo zabrane prisilnog udaljenja ili vraćanja.
2. U sporazumu ili dogovoru na temelju stavka 1. navode se:
 - a. postupci koji se primjenjuju na [...] **vraćanje** državljanina trećih zemalja s nezakonitim boravkom s državnog područja država članica u treću zemlju iz stavka 1.;
 - b. uvjeti boravka državljanina treće zemlje u trećoj zemlji iz stavka 1.[...];

- c. [...]
- d. obveze treće zemlje iz stavka 1. druge rečenice;
- e. [...]
- f. posljedice u slučaju kršenja sporazuma ili dogovora[...].

2.a *Ako se sporazumom ili dogovorom na temelju stavka 1. utvrđuju načini daljnjeg vraćanja u zemlju vraćanja iz članka 4. stavka 3. točaka od (a) do (f), sporazumom ili dogovorom se, uz stavak 2., utvrđuje sljedeće:*

- a. posljedice u slučaju da daljnje vraćanje nije moguće;*
- b. obveze i odgovornosti države članice ili Unije i te treće zemlje;*
- c. posljedice u slučaju značajnih promjena koje negativno utječu na situaciju u trećoj zemlji;*
- d. neovisno tijelo ili mehanizam za praćenje djelotvorne primjene sporazuma ili dogovora.*

Sporazum ili dogovor na temelju prvog podstavka može uključivati uvjete zadržavanja u trećoj zemlji.

3. [...] *Države članice u odgovarajućem trenutku obavješćuju relevantne države članice o pregovorima o sporazumu ili dogovoru [...] iz stavka 1. s trećom zemljom koja graniči s tim državama članicama. Države članice obavješćuju Komisiju i druge države članice o svim bilateralnim ili multilateralnim sporazumima ili dogovorima sklopljenima u skladu sa stavkom 1. prije njihova stupanja na snagu ili, ako se sporazum ili dogovor treba privremeno primjenjivati, prije početka njegove privremene primjene. Isto tako, obavješćuju Komisiju i druge države članice o svim naknadnim promjenama ili prekidanju takvih sporazuma ili dogovora.*

4. Maloljetnici bez pratnje[...] ne smiju biti vraćeni u treću zemlju iz stavka 1.

ODJELJAK 5.
VRAĆANJE MALOLJETNIKA

Članak 18.

Najbolji interes djeteta

Pri primjeni odredaba ove Uredbe najbolji interes djeteta na prvom je mjestu.

Članak 19.

Procjena dobi maloljetnika

- 1.** Ako kao rezultat izjava državljanina treće zemlje, dostupne dokazne dokumentacije ili drugih relevantnih pokazatelja postoje dvojbe je li taj državljanin maloljetnik, nadležno tijelo može provesti [...] procjenu [...] **dobi u skladu s nacionalnim pravom**. Članak 25. Uredbe (EU) 2024/1348 po analogiji se [...] **može primjenjivati** na takvu procjenu.
- 2.** *Nadležno tijelo može se osloniti na postojeću procjenu dobi provedenu u prethodnim fazama postupka vraćanja ili u drugim relevantnim postupcima.*
- 3.** *Država članica može priznati odluke o procjeni dobi koje su donijele druge države članice ako su te procjene dobi provedene u skladu s pravom Unije.*

Članak 20.

Vraćanje maloljetnika bez pratnje

1. [...] Odgovarajuća tijela koja nisu tijela koja izvršavaju prisilno vraćanje pružaju pomoć, uzimajući u obzir najbolji interes djeteta.
2. Zastupnik ili osoba [...] **određena** za zaštitu najboljeg interesa djeteta imenuje se sa zadaćom da u postupku vraćanja zastupa maloljetnika bez pratnje, pomaže mu i djeluje u njegovo ime. Osigurava se da je imenovani zastupnik odgovarajuće osposobljen za komunikaciju prilagođenu djeci i dobi te [...] **može komunicirati na jeziku** koji maloljetnik razumije **ili se opravdano može pretpostaviti da razumije**. Ta osoba [...] **može biti** osoba koja je određena da djeluje kao zastupnik na temelju Direktive (EU) 2024/1346 ako je određena na temelju članka 27. te direktive. **Komunikacija se može odvijati s pomoću usluga usmenog prevođenja.**
3. Maloljetnika bez pratnje saslušava se izravno ili preko zastupnika ili [...] **određene** osobe iz stavka 2., među ostalim u kontekstu utvrđivanja najboljeg interesa djeteta. **Najkasnije** prije udaljavanja maloljetnika bez pratnje s državnog područja države članice, tijela te države članice se uvjeravaju da će on ili ona biti vraćeni članu njegove ili njezine obitelji, imenovanom skrbniku ili odgovarajućoj prihvatnoj ustanovi u zemlji vraćanja.

Poglavlje III.

OBVEZE DRŽAVLJANINA TREĆE ZEMLJE

Članak 21.

Obveza suradnje

1. Državljanima trećih zemalja *poštuju obvezu napuštanja državnog područja država članica i* obvezni su surađivati s nadležnim tijelima država članica [...] *ako se na njih primjenjuje ova Uredba.*
- 1.a *Državljanima trećih zemalja bez nepotrebne odgode nadležnim tijelima dostavljaju informacije o svim relevantnim promjenama svoje pojedinačne situacije relevantnima za potrebe ove Uredbe.*
2. *Ne dovodeći u pitanje obvezu napuštanja državnog područja država članica, državljani trećih zemalja dužni su:*
 - a. ostati *dostupni nadležnim tijelima* na državnom području države članice nadležne za postupak vraćanja koji se odnosi na [...] *državljanima* trećih zemalja [...], ne smiju pobjeći, *među ostalim* u drugu državu članicu, *te su dužni ukrcati se na prijevoz u okviru vraćanja koji je utvrdilo nadležno tijelo;*

- b. [...] bez nepotrebne odgode dostaviti sve informacije i [...] dokumentaciju koje posjeduju **ili se opravdano može pretpostaviti da ih mogu pribaviti, uključujući preslike i elektroničku evidenciju, koje su relevantne** [...] za utvrđivanje ili provjeru identiteta ili **državljanstva ili** su na drugi način relevantne u okviru postupka [...];
- ba. nadležnim tijelima bez nepotrebne odgode dostaviti osobnu ili putnu ispravu ili surađivati u pribavljanju osobne ili putne isprave;**
- c. ne uništiti ili na drugi način učiniti nedostupnima [...] dokumente, **informacije i dokumentaciju, navedene u točkama (b) i (ba) ovog stavka**, koristiti pseudonime s namjerom prijevare, davati druge lažne informacije u usmenom ili pisanom obliku ili na neki drugi način prijevarom izbjegavati postupak vraćanja [...];
- d. navesti objašnjenje ako ne posjeduju identifikacijsku ili putnu ispravu;
- e. navesti informacije o trećim zemljama kroz koje su putovali **i rutu putovanja;**
- f. predočiti biometrijske podatke kako su definirani u **nacionalnom pravu i pravu Unije, među ostalim u** članku 2. stavku 1. točki (s) Uredbe (EU) 2024/1358 Europskog parlamenta i Vijeća²⁹;

²⁹ Uredba (EU) 2024/1358 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. svibnja 2024. o uspostavi sustava „Eurodac” za usporedbu biometrijskih podataka radi djelotvorne primjene uredaba (EU) 2024/1351 i (EU) 2024/1350 Europskog parlamenta i Vijeća i Direktive Vijeća 2001/55/EZ te radi utvrđivanja identiteta državljanina treće zemlje i osoba bez državljanstva s nezakonitim boravkom i o zahtjevima tijela za izvršavanje zakonodavstva država članica i Europolu za usporedbu s podacima iz Eurodaca u svrhu izvršavanja zakonodavstva, o izmjeni uredaba (EU) 2018/1240 i (EU) 2019/818 Europskog parlamenta i Vijeća te o stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 603/2013 Europskog parlamenta i Vijeća (SL L, 2024/1358, 22.5.2024., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1358/oj>).

- fa. ispunjavati zahtjeve prijevoznika u pogledu putovanja i zahtjeve tijela trećih zemalja u pogledu ulaska, uključujući zdravstvene zahtjeve, ako se takvi zahtjevi općenito primjenjuju na međunarodne putnike;*
- g. navesti, **na zahtjev**, točne podatke za kontakt, uključujući trenutno boravište, adresu, telefonski broj na kojem su dostupni i[...] svoju e-adresu;
- h. bez nepotrebne odgode obavijestiti o eventualnim promjenama podataka za kontakt iz točke (g);
- i. [...] **postupiti u skladu sa svim mjerama nametnutima na temelju članka 23. stavka 1. i članka 23.c stavka 1.** tijekom cijelog postupka vraćanja [...];
- j. pružiti sve potrebne informacije i izjave u kontekstu zahtjeva podnesenih nadležnim tijelima relevantnih trećih zemalja radi pribavljanja putnih isprava i prema potrebi surađivati s tim tijelima trećih zemalja;
- k. [...] pojaviti se osobno ili [...] putem videokonferencije, **na zahtjev nadležnih tijela**, pred nadležnim nacionalnim tijelima [...] **ili** tijelima trećih zemalja na lokaciji koju su ta tijela navela [...] **u svrhu ishodenja putnih isprava i utvrđivanja njihova identiteta ili državljanstva;**
- ka. fizički se ili verbalno ne odupirati vraćanju;*

l. ako to zahtijevaju nadležna tijela, sudjelovati u savjetovanju o vraćanju i reintegraciji[...];

m. postupati u skladu s drugim relevantnim dodatnim mjerama u vezi s vraćanjem na temelju nacionalnog prava;

Obvezama nametnutima državljaninu treće zemlje na temelju ovog članka ne dovode se u pitanje obveze i mjere koje nisu povezane s vraćanjem predviđene nacionalnim pravom.

3. Informacije i [...] dokumentacija ili, ako nisu dostupni, njihove preslike, iz stavka 2. točke (b) **i (ba)**, u prvom redu uključuju izjave državljanina trećih zemalja i svu dokumentaciju koju posjeduju, a koje se odnose na:

- a. njihovo ime, datum i mjesto rođenja, spol i državljanstvo/državljanstva ili činjenicu da su osobe bez državljanstva;
- b. članove njihovih obitelji i druge osobne podatke državljanina treće zemlje ako su relevantni za provedbu postupka vraćanja [...] ili za utvrđivanje zemlje vraćanja;
- c. vrstu, broj, razdoblje valjanosti i zemlju izdavanja njihovih osobnih ili putnih isprava i drugih isprava državljanina trećih zemalja koje nadležno tijelo smatra relevantnima za njihovu identifikaciju, za provedbu postupka vraćanja [...] te za određivanje zemlje vraćanja;
- d. eventualne boravišne dozvole ili druge dozvole kojima im se omogućuje pravo boravka koje je izdala druga država članica ili treća zemlja;

- e. eventualne odluke o vraćanju, **odluke kojima se nalaže udaljavanje ili zabrane ulaska** koje je izdala druga država članica;
 - f. zemlju/zemlje i mjesto/mjesta prethodnog boravišta, rute putovanja i putne isprave.
4. Ako odluče zadržati dokument potreban za [...] vraćanje kako je navedeno u stavku 2. točki (b), nadležna tijela državljaninu treće zemlje [...] dostavljaju njihovu presliku [...], elektroničku evidenciju izvornika[...] **ili potvrdu o zadržavanju dokumenta**. U **slučaju dobrovoljnog** povratka [...] nadležna tijela državljaninu treće zemlje vraćaju takve dokumente ili u trenutku odlaska ili po dolasku u treću zemlju.
5. Državljanin treće zemlje [...] **dostupan je bilo kojim sredstvom** komunikacije [...] **koje je utvrdila država članica** u skladu s [...] **nacionalnim pravom**. Države članice u nacionalnom pravu utvrđuju način komunikacije i trenutak u kojem se smatra da je državljanin treće zemlje primio obavijest ili upotrebljavaju digitalne sustave koje je **država članica ili** Unija razvila i/ili podržava za potrebe takve komunikacije.

[...]

Članak 21.a
Opasnost od bijega

1. *Osим ako se dokaže suprotno, opasnost od bijega u pojedinačnom slučaju postoji ako je u pogledu dotičnog državljanina treće zemlje s nezakonitim boravkom ispunjen jedan od sljedećih kriterija:*
 - a. *državljanin treće zemlje bez dozvole je ušao ili se preselio ili pokušao ući ili preseliti se na državno područje države članice, među ostalim nakon tranzita kroz treću zemlju;*
 - b. *na državljanina treće zemlje primjenjuje se odluka o vraćanju koju je izdala država članica koja nije ona na čijem državnom području trenutano nezakonito boravi, među ostalim kako je otkriveno putem upozorenja unesenih u Schengenski informacijski sustav u skladu s Uredbom (EU) 2018/1860;*
 - c. *državljanin treće zemlje ne postupa u skladu s jednom ili više mjera izrečenih u skladu s člankom 23. stavkom 1. i člankom 23.b stavkom 1. ili izražava ili pokazuje namjeru da to učini;*
 - d. *državljanin treće zemlje ponovno je ušao na državno područje država članica kršeći time valjanu zabranu ulaska;*
2. *U slučajevima koji nisu obuhvaćeni stavkom 1. opasnost od bijega utvrđuje se na temelju procjene okolnosti pojedinačnog slučaja. Procjena uključuje jedan ili više sljedećih kriterija kada je riječ o dotičnom državljaninu treće zemlje s nezakonitim boravkom:*
 - a. *nepostojanje prebivališta, boravišta ili pouzdane adrese;*

- b. nepoštovanje obveze napuštanja državnog područja država članica unutar roka za odlazak utvrđenog u skladu s člankom 7. stavkom 1.a točkom (a);*
- c. postojanje razloga, u slučaju neminovnog odlaska, zbog kojih se smatra da državljanin treće zemlje namjerava prekršiti obvezu suradnje iz članka 21. stavka 2. točke (a);*
- d. korištenje lažnih ili krivotvorenih osobnih ili putnih isprava, boravišnih dozvola, viza ili dokumenata koji opravdavaju uvjete za ulazak, uništavanje ili drukčije odbacivanje takvih dokumenata, korištenje pseudonima s namjerom prijevare, davanje drugih lažnih informacija u usmenom ili pisanom obliku ili izbjegavanje postupka vraćanja ili ponovnog prihvata na neki drugi prijevarni način;*
- e. neprisustvovanje savjetovanju o vraćanju i reintegraciji, ako to zahtijevaju nadležna tijela;*
- f. državljanin treće zemlje nije socijalno integriran, posebno zbog nepostojanja obiteljskih veza, nezakonitog zapošljavanja i nedostatnih sredstava za život;*
- g. ako ne poštuje obveze na temelju članka 21. stavka 2. točaka (a) do (c), (e), (fa) i (i) do (ka), uključujući nesuradnju u pribavljanju putnih isprava;*
- h. druge kriterije osim onih iz točaka od (a) do (f) ako su predviđeni nacionalnim pravom.*

Članak 22.

[...]

Poglavlje III.a
MJERE ZA PROMICANJE VRAĆANJA I ALTERNATIVE
ZADRŽAVANJU

Članak 23.

[...] Opće mjere za promicanje vraćanja [...]

1. Kako bi [...] ***se pripremito i osiguralo*** [...] djelotvorno ***vraćanje ili kako bi se dodatno potaknulo poštovanje obveza odlaska i surađivanja***, [...] ***države članice mogu državljaninu treće zemlje [...] izreći jednu*** ili više sljedećih mjera:
 - a. [...] ***obvezu ostanka unutar geografskog područja*** unutar državnog područja države članice na kojem se mogu slobodno kretati;
 - b. [...] ***obvezu boravka*** na određenoj adresi ***ili mjestu koje su odredila nadležna tijela***;
 - c. [...] ***obvezu da se javlja*** nadležnim tijelima u [...] ***dogovoreno vrijeme osobno ili na druge načine kao što je određeno u nacionalnom pravu***;
 - d. ***druge mjere osim onih iz točaka od (a) do (c) ako su predviđene nacionalnim pravom.***
2. [...] ***Svaka mjera na temelju stavka 1. primjenjuje se samo u mjeri u kojoj je u skladu s posebnim potrebama ranjivih osoba i najboljim interesima djeteta.***

- 2.a** *Mjere utvrđene u stavku 1. mogu se odrediti i za državljane trećih zemalja koji se ne mogu udaljiti, ako ne surađuju s nadležnim tijelima.*
3. Nadležna tijela državljaninu treće zemlje na zahtjev mogu odobriti [...] **da privremeno ne postupa u skladu s mjerom iz stavka 1.**
- [...]
4. [...] **Državljanin treće zemlje obavješćuje se o tome izdaje li se odobrenje u skladu sa stavkom 3.**
5. Od državljanina treće zemlje ne zahtijeva se da zatraži odobrenje **na temelju stavka 3.** za prisustvovanje sastancima s tijelima i sudovima **ako bi se u suprotnom kršile obveze iz stavka 1. i** ako je njegova prisutnost na njima nužna. Državljanin treće zemlje **unaprijed** obavješćuje nadležna tijela o takvim sastancima.
6. Odluke donesene u skladu sa stavkom 1. točkama (b) i (c) donose se u pisanom obliku, razmjerne su i uzimaju u obzir posebne okolnosti dotičnog državljanina treće zemlje.

7. *Državljanin treće zemlje obavješćuje se o svakoj odluci o primjeni mjera iz stavka 1. ovog članka i o posljedicama nepoštovanja te odluke, među ostalim o zadržavanju na temelju članka 29.*

Članak 23.a

Istražne mjere

1. *Ne dovodeći u pitanje istražne mjere iz drugih razloga nepovezanih s vraćanjem u skladu s nacionalnim pravom, nadležna tijela država članica mogu, ako je to potrebno, razmjerno i propisno opravdano u svrhu pripreme ili osiguravanja djelotvornog vraćanja:*
 - a. *pretražiti državljanina treće zemlje i njegovo mjesto boravka ili druge relevantne prostore;*
 - b. *pretražiti i zaplijeniti osobne stvari, elektroničke uređaje i druge relevantne predmete;*
 - c. *odrediti druge istražne mjere, ako su predviđene nacionalnim pravom.*
2. *Sve istražne mjere na temelju stavka 1. točaka od (a) do (c) ovog članka mogu se provesti bez pristanka dotičnog državljanina treće zemlje.*
3. *Svim istražnim mjerama uvedenima u skladu sa stavkom 1. točkama od (a) do (c) ovog članka poštuju se temeljna prava te one podliježu zaštitnim mjerama i pravnim lijekovima predviđenima u pravu Unije i nacionalnom pravu.*

Članak 23.b

Posljedice u slučaju nepoštovanja obveze suradnje

- 1. U slučaju nepoštovanja obveza iz članka 21. stavka 1. i zahtjevâ iz članka 21. stavka 2., države članice dotičnom državljaninu treće zemlje izriču jednu ili više mjera iz članka 23. stavka 1. i mogu uvesti jednu ili više sljedećih mjera koje su djelotvorne i proporcionalne:**
 - a. metode bilježenja biometrijskih podataka, uključujući otiske prstiju, koja bi mogla uključivati mogućnost primjene prisile kao krajnje mjere ako državljanin treće zemlje ne predoči biometrijske podatke u skladu s člankom 21. stavkom 2. točkom (f);**
 - b. odbijanje ili smanjenje određenih davanja i naknada, ako su predviđeni nacionalnim pravom, osim ako osoba zbog toga ne bi mogla zadovoljiti svoje osnovne potrebe;**
 - c. odbijanje ili smanjenje poticaja odobrenih za promicanje dobrovoljnog povratka, uključujući odbijanje ili smanjenje pomoći u programima vraćanja i reintegracije u skladu s člankom 46. stavkom 3.;**
 - d. odbijanje ili ukidanje radne dozvole, ako je to predviđeno nacionalnim pravom;**
 - e. produljenje trajanja zabrane ulaska do najduljeg trajanja iz članka 10. stavka 6.;**
 - f. kaznene sankcije, uključujući zatvorske kazne, ako su predviđene nacionalnim pravom;**
 - g. novčane kazne;**
 - h. druge mjere ili posljedice osim navedenih, ako su predviđene nacionalnim pravom.**

Članak 23.c

Alternative zadržavanju radi sprječavanja bijega

- 1. U slučaju opasnosti od bijega kako je utvrđeno u članku 21.a stavcima 1. i 2., države članice mogu državljaninu treće zemlje odrediti jednu ili više sljedećih mjera:**
 - a. polaganje odgovarajućeg financijskog jamstva;**
 - b. primjenu elektroničkog nadzora;**
 - c. druge mjere osim navedenih u točkama (a) i (b) ako su predviđene nacionalnim pravom.**
- 2. U odluci o primjeni mjera iz stavka 1. ovog članka navode se relevantni činjenični i pravni razlozi.**
- 3. Državljanima treće zemlje obavješćuju se o svakoj odluci o primjeni mjera iz stavka 1. ovog članka i o posljedicama nepoštovanja te odluke, među ostalim o zadržavanju na temelju članka 29.**

Poglavlje IV.

ZAŠTITNE MJERE I PRAVNI LIJEKOVI

ODJELJAK 1.

POSTUPOVNE ZAŠTITNE MJERE

Članak 24.

Pravo na informacije

1. **Države članice osiguravaju da se državljane** [...] trećih zemalja koji se moraju [...] **vratiti** obavješćuje [...] o:
 - a. svrsi [...] postupka [...];
 - b. [...] obvezama državljana trećih zemalja [...] kako je utvrđeno u člancima 21. i 23., posljedicama nepoštovanja tih obveza u skladu s člankom **23.b i člankom 29. stavkom 3.** točkom (e), postojanju upozorenja o vraćanju u Schengenskom informacijskom sustavu te priznavanju i izvršenju odluke o vraćanju koju je izdala druga država članica u skladu s člankom 9.;
 - c. savjetovanju i programima za vraćanje i reintegraciju u skladu s člankom 46.;
 - d. njihovim postupovnim pravima [...] u skladu s ovom Uredbom i nacionalnim pravom, posebno pravu na pravnu pomoć i zastupanje na temelju članka 25.

2. Te se informacije pružaju [...] na jeziku koji državljanin treće zemlje razumije ili se opravdano pretpostavlja da ga razumije [...]. [...] **Informacije** se [...] **moгу pružati** putem standardnih informacijskih listova u papirnatom ili elektroničkom [...] **formatu i, ako je potrebno, usmeno, upotrebom usluga pismenog i usmenog prevođenja**. Maloljetnicima **bez pratnje** [...] informacije **se** pružaju na način prilagođen [...] dobi te uz sudjelovanje [...] zastupnika **ili osobe određene za pomoć maloljetniku** iz članka 20. stavka 2. [...]

Članak 25.

Pravna pomoć i zastupanje

1. U slučaju žalbe ili preispitivanja pred [...] **sudom** u skladu s člankom 27. države članice na zahtjev državljanina treće zemlje [...] **osiguravaju da mu se pruži potrebna besplatna pravna pomoć i zastupanje** [...].
2. [...] **Nadležna tijela osiguravaju da maloljetnici bez pratnje [...] budu zastupani i da im se pruža [...] pomoć tako da im se omogućuje da ostvaruju prava i ispunjavaju obveze na temelju ove Uredbe.**

3. [...]
4. Besplatnu pravnu pomoć i zastupanje osiguravaju pravni savjetnici ili druge odgovarajuće kvalificirane osobe koje [...] mogu [...] **pružati pomoć državljaninu treće zemlje ili ga zastupati** ili im je to dopušteno u skladu s nacionalnim pravom [...] **ili nevladine organizacije akreditirane u skladu s nacionalnim pravom za pružanje pravnih usluga ili zastupanje državljanina trećih zemalja**.
5. Države članice mogu isključiti pružanje besplatne pravne pomoći i zastupanja u žalbenom postupku u sljedećim slučajevima:
 - a. smatra se da državljanin treće zemlje raspolaže dostatnim sredstvima kako bi si mogao priuštiti pravnu pomoć i zastupanje o vlastitom trošku;
 - b. smatra se da žalba nema stvarnih izgleda za uspjeh ili da joj je svrha zlouporaba;
 - c. žalba ili preispitivanje u drugom ili višem stupnju, kako je predviđeno nacionalnim pravom, što obuhvaća ponovna saslušanja ili razmatranja žalbe;
 - d. državljaninu treće zemlje već pomaže ili ga zastupa pravni savjetnik.
6. [...] **Od državljanina** treće zemlje koji traži besplatnu pravnu pomoć i zastupanje [...] **može se zahtijevati da otkrije** svoju financijsku situaciju.

7. [...] Države članice mogu:
- a. uvesti novčana ili vremenska ograničenja za pružanje besplatne pravne pomoći i zastupanja, pod uvjetom da ona nisu proizvoljna i da neopravdano ne ograničavaju pristup besplatnoj pravnoj pomoći i zastupanju [...];
 - b. zatražiti potpunu ili djelomičnu nadoknadu svih nastalih troškova ako se financijska situacija državljanina treće zemlje poboljšala tijekom postupka vraćanja ili ako je odluka o pružanju besplatne pravne pomoći i zastupanja donesena na temelju lažnih informacija koje je dostavio državljanin treće zemlje;
 - c. predvidjeti da postupanje prema državljanima trećih zemalja u vezi s naknadama i drugim troškovima te nadoknadom troškova mora biti jednako, ali ne povoljnije od načina na koji se općenito postupa prema njihovim državljanima u stvarima koje se odnose na pravnu pomoć.
8. Države članice utvrđuju posebna postupovna pravila kojima se uređuje način podnošenja i obrade zahtjeva za besplatnu pravnu pomoć i zastupanje ***u odnosu na žalbu ili preispitivanja pred sudom u skladu s člankom 27.*** ili primjenjuju postojeća pravila za domaće zahtjeve slične naravi, pod uvjetom da se tim pravilima ne onemogućuje niti prekomjerno otežava pristup besplatnoj pravnoj pomoći i zastupanju.

9. Ako odluku da se ne odobri besplatna pravna pomoć i zastupanje donese tijelo koje nije [...] **sud** zato što smatra da žalba nema stvarnih izgleda za uspjeh ili da mu je svrha zlouporaba, tražitelj ima pravo na djelotvoran pravni lijek pred [...] **sudom** protiv te odluke. [...]
10. Države članice mogu pružiti besplatnu pravnu pomoć i zastupanje u upravnom postupku u skladu s nacionalnim pravom.

ODJELJAK 2. PRAVNI LIJEKOVI

Članak 26.

Pravo na djelotvoran pravni lijek

1. Dotičnom državljaninu treće zemlje omogućuje se djelotvoran pravni lijek za osporavanje odluka iz članka 7. *stavka 1.*, članka 10. i članka 12. stavka 2. pred [...] *sudom koji je nadležan u skladu s nacionalnim pravom.*
2. Djelotvornim pravnim lijekom podrazumijeva se cjelovito[...] razmatranje činjeničnih i pravnih pitanja.
3. [...] *Kada se u materijalima u dosjeu koji je predan sudu nadležnom za pravni lijek protiv odluke o vraćanju ili odluke kojom se nalaže udaljavanje, kao što su dopunjeni ili pojašnjeni nakon kontradiktornog postupka, upućuje na to da bi načelo zabrane prisilnog udaljenja ili vraćanja moglo biti ugroženo, provjerava se poštovanje zahtjeva koji proizlaze iz načela zabrane prisilnog udaljenja ili vraćanja.*
4. *Poništenje ili ukidanje elementa odluke o vraćanju koji nije ključan ne dovodi do poništenja ili ukidanja preostalog dijela dotične odluke.*

Članak 27.

Žalba nadležnom [...] sudu

1. [...] *U svrhu primjene ove Uredbe rok* za podnošenje žalbe prvostupanjskom [...] *sudu* ne smije biti dulji od 14 dana, *osim ako je u nacionalnom pravu predviđeno dulje razdoblje od najviše 30 dana.*
2. *Rok* [...] iz stavka 1. [...] *počinje* teći od datuma kad je državljanin treće zemlje obaviješten *ili se u skladu s nacionalnim pravom smatra da je obaviješten* o odluci iz članka 7. *stavka 1.*, članka 10. ili članka 12. stavka 2. [...]
3. Ako se odluka o vraćanju temelji na istom aktu ili je izdana u istom aktu kao i odluka o odbijanju ili prestanku zakonitog boravka, rokovi za žalbu na odluku o vraćanju mogu biti oni utvrđeni u nacionalnom pravu za žalbu na odluku o prestanku ili odbijanju zakonitog boravka.
4. Ako je zabrana ulaska *i/ili odluka kojom se nalaže udaljavanje* izdana zajedno s odlukom o vraćanju kako je navedeno u članku 7., žalba protiv [...] *njih* podnosi se zajedno sa žalbom protiv te odluke o vraćanju, i to istom [...] *sudu*, u istom [...] postupku i u istim rokovima. Ako je zabrana ulaska *i/ili odluka kojom se nalaže udaljavanje* izdana odvojeno od odluke o vraćanju ili je jedina odluka koja se osporava, protiv [...] *njih* se može podnijeti zasebna žalba. [...]

[...]

Članak 28.

Suspenzivni učinak

1. ***Prije izvršenja odluka donesenih na temelju članka 7. [...] i članka 12. stavka 2. [...] države članice osiguravaju da nadležni prvostupanjski sud može na zahtjev ili po službenoj dužnosti suspendirati udaljavanje tijekom razdoblja za podnošenje žalbe iz članka 27. ili razdoblja do ishoda žalbe, osim ako su u nacionalnom pravu već predviđene odredbe u skladu s kojima prvostupanjski pravni lijekovi imaju suspenzivni učinak. Države članicu mogu, uz puno poštovanje članka 47. Povelje, u nacionalnom pravu utvrditi odobrava li se suspenzija na zahtjev ili po službenoj dužnosti.***

2. [...]

3. Ako je podnesena daljnja žalba protiv prve ili iduće odluke o žalbi, ***udaljavanje se*** [...] ne suspendira [...], osim ako državljanin treće zemlje zatraži suspenziju, a nadležan [...] ***sud*** odluči je odobriti uzimajući u obzir posebne okolnosti pojedinačnog slučaja. ***Time se ne dovode u pitanje odredbe nacionalnog prava.***

[...]

Poglavlje V.

[...]ZADRŽAVANJE

Članak 29.

Razlozi za zadržavanje

1. Države članice u skladu s ovom Uredbom državljanina treće zemlje mogu zadržati na temelju pojedinačne procjene svakog slučaja i samo u mjeri u kojoj je to razmjerno.
2. Države članice državljanina treće zemlje mogu zadržati samo radi *vraćanja, među ostalim radi* pripreme vraćanja, *radi ponovnog prihvata i* [...] provedbe udaljavanja.
3. Državljanin treće zemlje može biti zadržan samo na temelju jednog ili više sljedećih razloga:
 - a. utvrđena je opasnost od bijega u skladu s člankom [...] **21.a**;
 - b. ako izbjegava ili ometa *ponovni prihvata*, pripreme [...] za vraćanje ili udaljavanje;
 - c. ako predstavlja rizik za sigurnost u skladu s člankom 16.;
 - d. da se utvrdi ili provjeri njegov identitet ili državljanstvo;
 - e. ako ne poštuje [...] *obveze na temelju članka 21. stavka 2. točaka (a) do (c), (e), (fa) i (i) do (ka), uključujući nesuradnju u pribavljanju putnih isprava;*
 - f. drugih relevantnih razloga povezanih s vraćanjem, predviđenih nacionalnim pravom, kako bi se osigurali djelotvorni postupci vraćanja koji su nužni i razmjerni.*

4. [...]
5. Zadržavanje određuje upravno ili pravosudno tijelo. Zadržavanje se određuje pisanom odlukom u kojoj se navode činjenični i pravni razlozi na kojima se temelji te informacije o dostupnim pravnim lijekovima. [...] **Državljanin** treće zemlje [...] **o toj se odluci obavješćuje usmeno ili pismeno** na jeziku koji razumije ili se opravdano može pretpostaviti da ga razumije, **među ostalim upotrebom usluga usmenog ili pismenog prevodenja**.
6. Pri zadržavanju državljanina treće zemlje u skladu sa stavkom 2. države članice uzimaju u obzir [...] **je li državljnin** treće zemlje [...] ranjiva osoba.

Članak 30.

[...]

Članak 31.

[...]

Članak 32.

Razdoblje zadržavanja

1. Zadržavanje traje što kraće, ali sve dok vrijede [...] *razlozi* iz članka 29. i ako je potrebno za uspješno vraćanje.
2. Ako se pokaže da [...] razlozi iz članka 29. više ne vrijede, [...] državljanin treće zemlje pušta se na slobodu *nakon zadržavanja na temelju ove Uredbe*. Takvo puštanje na slobodu ne isključuje primjenu mjera [...] u skladu s [...] *člancima 23. do 23.c*.
3. Zadržavanje u [...] državi članici ne smije trajati dulje od 12 mjeseci. [...] *Ako* je vjerojatno da će postupak vraćanja trajati dulje zbog nesuradnje dotičnog državljanina treće zemlje ili kašnjenja u pribavljanju potrebne dokumentacije iz trećih zemalja, *zadržavanje se može primijeniti na dulje razdoblje, ali ne premašuje 24 mjeseca u državi članici*.
Ako se državljanin treće zemlje preselio u drugu državu članicu i njegovo ponašanje predstavlja razlog za zadržavanje iz članka 29. stavka 3., primjenjuje se novo razdoblje zadržavanja.

3.a *Zadržavanje se nakon isteka najduljeg razdoblja zadržavanja od 24 mjeseca na temelju stavka 3. može primijeniti na dodatna razdoblja od najviše šest mjeseci kad god postoji opasnost od bijega i ako se pojavila razumna mogućnost za udaljavanje zbog jedne ili više sljedećih promjena okolnosti:*

- a. postoje nove značajne informacije o identitetu državljanina treće zemlje;*
- b. putna isprava pribavljena je ili se može opravdano pretpostaviti da je pribavljena zbog promjene okolnosti;*
- c. poboljšana je suradnja s trećom zemljom.*

Pri zadržavanju državljanina treće zemlje u skladu s ovim podstavkom država članica daje prednost takvom slučaju kako bi se osiguralo da zadržavanje traje što je kraće moguće.

- 4. Istek [...] **najduljih** razdoblja zadržavanja u skladu sa [...] stavcima 3. **i 3.a** ne isključuje primjenu mjera u skladu s [...] **člancima 23. do 23.c**.
- 5. *Ako državljanin treće zemlje surađuje u pogledu svojeg vraćanja tijekom zadržavanja, dobrovoljni povratak dotičnog državljanina treće zemlje organizira se, prema potrebi, bez nepotrebne odgode. Zadržavanje može, prema potrebi, trajati do odlaska kako bi se osiguralo djelotvorno vraćanje u skladu sa stavcima 3. i 3.a.*

Članak 33.

Preispitivanje naloga za zadržavanje

1. **Države članice osigurat će da se [...] zadržavanje** preispituje na zahtjev dotičnog državljanina treće zemlje ili po službenoj dužnosti [...] najmanje [...] **svakih šest mjeseci**.
2. **Države članice osigurat će da se** zadržavanje maloljetnika bez pratnje preispituje [...] **na zahtjev dotičnog državljanina treće zemlje ili** po službenoj dužnosti [...] najmanje svaka tri mjeseca.
3. Kada zadržavanje određuju upravna tijela, države članice dužne su [...]:
 - a. **pobrinuti se za** sudsko preispitivanje zakonitosti zadržavanja [...] **o kojem se odlučuje** što brže **unutar razdoblja utvrđenog u nacionalnom pravu** nakon početka zadržavanja [...]; ili
 - b. [...] **priznati dotičnom** državljaninu treće zemlje pravo da pokrene postupak u kojem [...] se [...] **provodi sudsko preispitivanje** zakonitosti zadržavanja [...] **o kojem se odlučuje** u najkraćem mogućem roku, [...] unutar razdoblja utvrđenog u nacionalnom pravu od pokretanja postupka. U takvim slučajevima države članice odmah na početku zadržavanja obavješćuju dotičnog državljanina treće zemlje o mogućnosti pokretanja takvog postupka.

Članak 34.

Uvjeti zadržavanja

1. Zadržavanje se [...] **općenito** provodi u specijaliziranim ustanovama, uključujući ustanove koje nisu specijalizirane, ali imaju posebne dijelove za zadržavanje. Ako država članica ne može organizirati zadržavanje u takvim ustanovama, već je smještaj prisiljena organizirati u redovnom zatvoru, državljani trećih zemalja smještaju se, **kada je to moguće**, odvojeno od ostalih zatvorenika.
2. Zadržani državljani trećih zemalja moraju imati pristup prostoru na otvorenom. **Pristup prostoru na otvorenom može se ograničiti na određeno razdoblje ako je to potrebno i razmjerno kako bi se osiguralo dobro funkcioniranje ustanove za zadržavanje.**
3. Zadržani državljani trećih zemalja mogu na zahtjev kontaktirati zakonske zastupnike, članove obitelji i nadležna konzularna tijela.
4. Posebna pozornost posvećuje se posebnim potrebama zadržanih ranjivih osoba [...]. Zadržanim državljanima trećih zemalja osiguravaju se hitna zdravstvena zaštita i osnovno liječenje.
5. Zakonski zastupnici, članovi obitelji, nadležna konzularna tijela te relevantne i nadležne nacionalne, međunarodne i nevladine organizacije i tijela imaju mogućnost, **na zahtjev državljanina treće zemlje**, posjetiti bilo koju ustanovu za zadržavanje te razgovarati s državljanima trećih zemalja i posjećivati ih pod uvjetima kojima se poštuje privatnost. Za takve se posjete može zahtijevati odobrenje **i drugi odgovarajući uvjeti, uključujući prethodno izdavanje odgovarajućeg uvjerenja o sigurnosnoj provjeri koje je izdalo nadležno tijelo u skladu s nacionalnim pravom. Države članice mogu odrediti ograničenja takvog pristupa na temelju nacionalnog prava ako su takva ograničenja objektivno potrebna za sigurnost, javni poredak ili administrativno upravljanje ustanovom.**

6. Zadržanim državljanima trećih zemalja [...] na jeziku koji razumiju **ili se opravdano pretpostavlja da ga razumiju** daju se informacije s objašnjenjem pravila koja vrijede u ustanovi u kojoj su zadržani te njihovih prava i obveza. Takve informacije uključuju i informacije o njihovom pravu prema nacionalnom pravu na kontaktiranje osoba ili tijela iz stavaka 3. i 5.

Članak 35.

Uvjeti za zadržavanje maloljetnika *bez pratnje i obitelji s maloljetnicima*

1. Maloljetnici bez pratnje i obitelji s maloljetnicima zadržavaju se samo kao krajnja mjera i na najkraće moguće vrijeme te uzimajući u obzir najbolje interese djeteta.
2. [...]Maloljetnici bez pratnje [...] **i obitelji s maloljetnicima tijekom razdoblja zadržavanja** smještaju se odvojeno kako bi imali odgovarajuću privatnost. Osoblje je dužno biti primjereno osposobljeno, a ustanove prilagođene potrebama [...] **maloljetnika i** [...] njihovoj dobi [...].
3. Zadržani maloljetnici imaju mogućnost uključivanja u slobodne aktivnosti, uključujući igru i rekreativne aktivnosti primjerene njihovoj dobi te imaju pristup obrazovanju **ili obrazovnim aktivnostima** u obliku koji najbolje odgovara duljini njihova zadržavanja.

Poglavlje VI.

PONOVNI PRIHVAT

Članak 36.

[...] Ponovni prihvati

1. Nakon izdavanja [...] odluke o vraćanju i, ako je relevantno, [...] nadležna tijela, [...] *ako je relevantno* uz potporu Frontexa, [...] pokreću [...] *ponovni prihvati, osobito ako je potrebno utvrditi ili provjeriti identitet ili državljanstvo dotične osobe ili pribaviti putne isprave koje joj omogućuju vraćanje.*
2. [...]
3. [...] Ako je primjenjivo, europska putna isprava za vraćanje upotrebljava se u skladu s primjenjivim instrumentom za ponovni prihvat i Uredbom (EU) 2016/1953³⁰.

³⁰ Uredba (EU) 2016/1953 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. listopada 2016. o uspostavi europske putne isprave za vraćanje državljanina trećih zemalja s nezakonitim boravkom i stavljanju izvan snage Preporuke Vijeća od 30. studenoga 1994. (SL L 311, 17.11.2016., str. 13., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2016/1953/oj>).

4. [...]
5. [...]
6. [...]
7. Postupak ponovnog prihvata u trećim zemljama podupiru posebni časnici za vezu Unije zaduženi za vraćanje koje financira Unija. Takvi časnici za vezu dio su strukture delegacija Unije i blisko surađuju s Komisijom na postizanju relevantnih prioriteta politike Unije.

8. *Za praćenje suradnje s trećim zemljama u području ponovnog prihvata Komisija može svakih 12 mjeseci zatražiti da se Frontexu dostave sljedeći podaci o relevantnim trećim zemljama:*
- a. *broj zahtjeva za potvrdu državljanstva te zaprimljenih pozitivnih i negativnih odgovora na te zahtjeve;*
 - b. *broj zahtjeva za izdavanje putnih isprava, broj putnih isprava koje su izdala nadležna tijela trećih zemalja i broj negativnih odgovora na te zahtjeve;*
9. *Frontex Komisiji odobrava pristup podacima iz ovog stavka. Podaci iz točaka (a) i (b) razvrstani po državama članicama mogu se priopćiti trećim zemljama za potrebe praćenja provedbe obveza ponovnog prihvata i usklađenosti s njima, među ostalim u okviru instrumenata Unije za ponovni prihvati.*
10. *Države članice nisu obvezne dostaviti tražene podatke ako oni nisu dostupni.*

Članak 37.

[...]

Poglavlje VII.

RAZMJENA I PRIJENOS OSOBNIH PODATAKA

Članak 38.

Razmjena informacija među državama članicama

1. Države članice koriste sva odgovarajuća sredstva suradnje i razmjene informacija za provedbu ove Uredbe.
2. Razmjena informacija provodi se na zahtjev države članice, a može se odvijati samo među nadležnim tijelima država članica.
3. Države članice jedna drugoj na zahtjev dostavljaju *dostupne* informacije o osobi obuhvaćenoj područjem primjene ove Uredbe radi provedbe postupka vraćanja [...] te pružanja pomoći pri *vraćanju i* reintegraciji.
4. Ako se mogu razmjenjivati putem informacijskih sustava EU-a iz članka 4. točke 15. Uredbe (EU) 2019/818 Europskog parlamenta i Vijeća³¹ ili u obliku razmjene dopunskih informacija u skladu s Uredbom (EU) 2018/1860, informacije iz stavka 3. razmjenjuju se, *u pravilu*, isključivo na taj način.

³¹ Uredba (EU) 2019/818 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. svibnja 2019. o uspostavi okvira za interoperabilnost informacijskih sustava EU-a u području policijske i pravosudne suradnje, azila i migracija i izmjeni uredaba (EU) 2018/1726, (EU) 2018/1862 i (EU) 2019/816 (SL L 135, 22.5.2019., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2019/818/oj>).

5. [...] *U zahtjeve za informacije* moraju biti [...] *uključeni* razlozi na kojima se temelje.
6. Informacije iz stavka 3. posebno [...] *moгу uključivati*:
 - a. informacije potrebne za utvrđivanje identiteta državljanina treće zemlje i, ako je primjenjivo, članova njegove obitelji, srodnika i svih drugih osoba s kojima je u obiteljskom odnosu[...];
 - b. informacije koje se odnose na biometrijske podatke državljanina treće zemlje u skladu s Uredbom (EU) 2024/1358 [...];
 - c. informacije o državljanstvu i *svim* putnim ispravama državljanina treće zemlje [...];
 - d. informacije o boravištu državljanina treće zemlje, rutama putovanja, jezicima koje govori i podacima za kontakt (e-adrese i telefonski brojevi);
 - e. informacije o [...] *svakom boravišnom statusu ili dozvoli kojima se omogućuje pravo na boravak, uključujući boravišne isprave ili vize te sve zahtjeve ili njihova produljenja*, koje je izdala država članica ili treća zemlja;

- f. informacije povezane s operacijom vraćanja državljanina treće zemlje
- g. informacije povezane s *vraćanjem i, ako je relevantno*, reintegracijom državljanina treće zemlje [...];
- h. razloge za svaku odluku o vraćanju donesenu u vezi s tim državljaninom treće zemlje;
- ha. informacije o tome poštuje li državljanin treće zemlje obveze iz članaka 21. i 23.;**
- i. informacije o tome je li državljanin treće zemlje zadržan ili jesu li na njega primijenjene alternative zadržavanju;
- j. informacije koje se odnose na kaznenu evidenciju ili prijetnju koju državljanin treće zemlje predstavlja za javni poredak, javnu sigurnost ili nacionalnu sigurnost;
- k. informacije o ranjivosti, zdravstvenim i medicinskim potrebama državljanina treće zemlje.

7. Država članica kojoj je upućen zahtjev obvezna je odgovoriti što prije, a najkasnije u roku od [...] **dva** tjedna.
8. Razmijenjene informacije smiju se upotrebljavati samo za potrebe iz stavka 3. U svakoj državi članici takve se informacije, ovisno o njihovoj vrsti i ovlastima tijela primatelja, mogu priopćiti samo tijelima ili pravosudnim tijelima kojima je povjereno [...] vraćanje ili ponovni prihvata ili pružanje pomoći pri reintegraciji.
9. ***Države članice na zahtjev jedna drugoj prenose izvorne putne isprave državljanina treće zemlje ako je putna isprava potrebna kako bi se osiguralo vraćanje.***

Članak 39.

Prijenos podataka koji se odnose na državljane trećih zemalja trećim zemljama u svrhu vraćanja, ponovnog prihvata i reintegracije

1. Ne dovodeći u pitanje članke 40. i 41., nadležno tijelo i, ako je primjenjivo, Frontex mogu obrađivati podatke iz članka 38. stavka 6. točaka od (a) do (h) ***i (k)*** i prenijeti ih nadležnom tijelu treće zemlje [...] ***ili trećim stranama nadležnima za pomoć pri reintegraciji ili druge zadaće povezane s provedbom vraćanja, kao što su zračni prijevoznici ili zdravstvene ustanove i*** ako [...] je to potrebno radi [...] ***vraćanja, ponovnog prihvata i reintegracije.***

2. [...]
3. Države članice i Frontex osobne podatke na temelju stavka 1. prenose u skladu s poglavljem V. Uredbe (EU) 2016/679, a osobne podatke na temelju stavka 2. u skladu s poglavljem V. Uredbe (EU) 2018/1725.
4. Prijenos podataka u skladu sa stavkom 1. [...] dokumentira se, a ta dokumentacija, uključujući datum i vrijeme prijena te informacije o nadležnom tijelu treće zemlje primateljice, na zahtjev se stavlja na raspolaganje nadležnom nadzornom tijelu osnovanom u skladu s člankom 51. stavkom 1. Uredbe (EU) 2016/679 i člankom 52. stavkom 1. Uredbe (EU) 2018/1725.

Članak 40.

Prijenos podataka koji se odnose na osuđujuće presude protiv državljanina trećih zemalja trećim zemljama u svrhu vraćanja, ponovnog prihvata i reintegracije

1. Podatke koji se odnose na [...] **jednu ili više osuđujućih presuda** protiv državljanina treće zemlje nadležno tijelo i, ako je primjenjivo, Frontex mogu obrađivati i u pojedinačnim slučajevima prenijeti nadležnom tijelu treće zemlje **ili trećim stranama nadležnima za pomoć pri reintegraciji ili druge zadaće povezane s provedbom vraćanja** ako su ispunjeni sljedeći uvjeti:
 - a. državljanin treće zemlje čiji se osobni podaci prenose osuđen je za kazneno djelo terorizma u prethodnih 25 godina ili u prethodnih 15 godina za bilo koje drugo kazneno djelo navedeno u Prilogu Uredbi (EU) 2018/1240 Europskog parlamenta i Vijeća³² [...] **ili je počinio kazneno djelo za koje je propisana kazna oduzimanja slobode u trajanju od najmanje godinu dana** prema nacionalnom pravu države članice koja je izrekla osuđujuću presudu [...];
 - b. prijenos podataka nužan je za [...] **vraćanje**, ponovni prihvata **i reintegraciju**;
 - c. [...]

³² Uredba (EU) 2018/1240 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. rujna 2018. o uspostavi europskog sustava za informacije o putovanjima i odobravanje putovanja (ETIAS) i izmjeni uredaba (EU) br. 1077/2011, (EU) br. 515/2014, (EU) 2016/399, (EU) 2016/1624 i (EU) 2017/2226 (SL L 236, 19.9.2018., str. 1., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1240/oj>).

- d. nadležno tijelo i, prema potrebi, Frontex [...] **provjerili su** da prijenos podataka ne predstavlja rizik od kršenja načela zabrane prisilnog udaljenja ili vraćanja;
- e. nadležno tijelo i, prema potrebi, Frontex prije prijena [...] **provjerili su** da prijenos podataka ne predstavlja rizik od kršenja članka 50. Povelje.

2. [...]

3. Države članice i Frontex osobne podatke na temelju stavka 1. prenose u skladu s poglavljem V. Uredbe (EU) 2016/679, a osobne podatke na temelju stavka 2. u skladu s poglavljem V. Uredbe (EU) 2018/1725.
4. Prijenos podataka u skladu sa stavkom 1. [...] dokumentira se, a ta dokumentacija, uključujući datum i vrijeme prijenosa, informacije o nadležnom tijelu treće zemlje primateljice, obrazloženje da je prijenos u skladu s uvjetima utvrđenima u stavku 1. [...] te prenesene osobne podatke, na zahtjev se stavlja na raspolaganje nadležnom nadzornom tijelu osnovanom u skladu s člankom 51. stavkom 1. Uredbe (EU) 2016/679 i člankom 52. stavkom 1. Uredbe (EU) 2018/1725.

Članak 41.

Prijenos zdravstvenih podataka državljana trećih zemalja trećim zemljama za potrebe provedbe operacije vraćanja i reintegracije

1. Podatke o medicinskoj pomoći koju državljanima trećih zemalja treba pružiti tijekom operacije vraćanja nadležno tijelo i, ako je primjenjivo, Frontex mogu obrađivati i u pojedinačnim slučajevima prenijeti nadležnom tijelu treće zemlje ***ili trećim stranama nadležnima za pomoć pri reintegraciji ili druge zadaće povezane s provedbom vraćanja, kao što su zdravstvene ustanove***, ako su ispunjeni sljedeći uvjeti:
 - a. prijenos podataka nužan je za provedbu operacije vraćanja.

[...]

2. Podatke koji se odnose na zdravlje *i zdravstvene potrebe* državljana trećih zemalja nadležno tijelo i, ako je primjenjivo, Frontex mogu obrađivati i u pojedinačnim slučajevima prenijeti trećoj strani nadležnoj za pomoć pri reintegraciji *ili druge zadaće povezane s provedbom vraćanja* ako su ispunjeni sljedeći uvjeti:
 - a. prijenos podataka nužan je za pružanje pomoći pri reintegraciji iz članka 46. koja je prilagođena zdravstvenim potrebama državljanina treće zemlje;
 - b. državljanin treće zemlje čiji se osobni podaci prenose [...] pristao je na takav prijenos.
3. Države članice i Frontex osobne podatke na temelju stavka 1. prenose u skladu s poglavljem V. Uredbe (EU) 2016/679, a osobne podatke na temelju stavka 2. u skladu s poglavljem V. Uredbe (EU) 2018/1725.
4. Prijenos podataka u skladu sa stavkom 1. ili 2. dokumentira se, a ta dokumentacija, uključujući datum i vrijeme prijenosa, informacije o nadležnom tijelu treće zemlje primateljice, obrazloženje da je prijenos u skladu s uvjetima utvrđenima u stavku 1. ili 2. te prenesene osobne podatke, na zahtjev se stavlja na raspolaganje nadležnom nadzornom tijelu osnovanom u skladu s člankom 51. stavkom 1. Uredbe (EU) 2016/679 i člankom 52. stavkom 1. Uredbe (EU) 2018/1725.

Poglavlje VIII.

ZAJEDNIČKI SUSTAV VRAĆANJA

Članak 42.

Sastavnice zajedničkog sustava vraćanja

1. Zajednički sustav vraćanja u skladu s ovom Uredbom sastoji se od:
 - a. zajedničkog postupka za vraćanje državljana trećih zemalja koji nemaju pravo boravka [...] *na državnom području država članica;*
 - b. sustava priznavanja i izvršenja odluka o vraćanju među državama članicama;
 - c. [...]
 - d. digitalnih sustava za upravljanje vraćanjem [...] i reintegracijom državljana trećih zemalja;
 - e. suradnje među državama članicama;
 - ea. dostatne razine kapaciteta za zadržavanje koju je utvrdila država članica uzimajući u obzir stvarne potrebe;*
 - f. *financijske potpore Unije i operativne potpore* tijela, ureda i agencija Unije[...] u skladu s njihovim mandatima.

2. Unija i države članice utvrđuju zajedničke prioritete u području vraćanja[...] i reintegracije te provode potrebne daljnje korake uzimajući u obzir Europsku strategiju upravljanja azilom i migracijama donesenu na temelju članka 8. Uredbe (EU) 2024/1351, provedbu postupka vraćanja na granici u skladu s Uredbom (EU) [...] **2024/1349**, procjenu razine suradnje trećih zemalja s državama članicama u okviru ponovnog prihvata u skladu s člankom 25.a Uredbe (EZ) br. 810/2009 Europskog parlamenta i Vijeća³³, instrumente Unije za ponovni prihvati i sve druge instrumente Unije relevantne za suradnju u okviru ponovnog prihvata.
3. Unija i države članice lojalno surađuju i blisko se međusobno koordiniraju te jamče lojalnu suradnju i blisku koordinaciju među nadležnim tijelima, kao i sinergiju između unutarnjih i vanjskih komponenti [...].

Članak 43.

Nadležna tijela[...]

1. Svaka država članica u skladu s nacionalnim pravom imenuje nadležna tijela odgovorna za ispunjavanje obveza koje proizlaze iz ove Uredbe.

[...]

³³ Uredba (EZ) br. 810/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o uspostavi Zakonika Zajednice o vizama (Zakonik o vizama) (SL L 243, 15.9.2009., str. 1., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2009/810/oj>).

[...]

Članak 44.

Suradnja među državama članicama

1. Suradnja i pomoć među nadležnim tijelima imenovanima u skladu s člankom 43. odvija se **u pravilu** radi:
 - a. omogućivanja tranzita preko njihova državnog područja kako bi se pomoglo u izvršenju odluke o vraćanju druge države članice ili pribavljanju putnih isprava;
 - b. pružanja logističke[...] ili druge materijalne ili nenovčane pomoći **u vezi s tranzitom preko njihova državnog područja na temelju točke (a)**;
 - c. [...] **olakšavanja transfera iz članka 8. stavka 1. točke (b)**;
 - d. [...] **podupiranja odlaska državljanina treće zemlje u državu članicu u kojoj ima pravo boravka u skladu s člankom 8. stavkom 3.**

[...]

2. *Suradnja i pomoć među nadležnim tijelima imenovanima u skladu s člankom 43. može se odvijati radi:*
 - a. *vođenja ili podupiranja političkog dijaloga i razmjena s tijelima trećih zemalja radi olakšavanja ponovnog prihvata;*
 - b. *obraćanja nadležnim tijelima trećih zemalja radi provjere identiteta državljana trećih zemalja i pribavljanja valjane putne isprave;*
 - c. *organiziranja izvršenja vraćanja u praksi u ime države članice koja upućuje zahtjev.*

Članak 45.

Potpoma Frontexa

1. Države članice mogu zatražiti da njihovim nadležnim tijelima pomažu stručnjaci koje rasporedi ili podupire Frontex, uključujući časnike za vezu zadužene za vraćanje i druge časnike za vezu u skladu s Uredbom (EU) 2019/1896.

2. Države članice Frontexu dostavljaju relevantne informacije o planiranim potrebama za njegovom potporom u svrhu potrebnog planiranja potpore Agencije *u skladu s* Uredbom (EU) [...] **2019/1896**.

Članak 46.

Potpora za vraćanje i reintegraciju

1. Države članice [...] *osiguravaju dostupnost savjetovanja o vraćanju i reintegraciji* kako bi, *ako je to relevantno*, državljanima trećih zemalja što prije u postupku vraćanja pružile informacije i smjernice o mogućnostima vraćanja i reintegracije, uključujući programe iz stavka 3. Savjetovanje o vraćanju i reintegraciji može se kombinirati s drugim savjetovanjem u kontekstu drugih migracijskih postupaka u državi članici.
2. Države članice *mogu pružati* informacije o vraćanju i reintegraciji [...] prije izdavanja odluke o vraćanju [...].
3. Države članice [...] *osiguravaju dostupnost programa za vraćanje i reintegraciju, koji se podupiru ili financiraju na nacionalnoj razini ili* na razini Unije. [...] *Takvi* programi i pomoć [...] *uključuju logističku, financijsku ili drugu materijalnu ili nenovčanu pomoć ili poticaje* koji se pružaju državljaninu treće zemlje, uključujući pomoć pri reintegraciji u zemlji vraćanja.

4. Pomoć pri **vraćanju i** reintegraciji nije pojedinačno pravo i ne predstavlja preduvjet za postupak ponovnog prihvata.
5. Pomoć pružena u okviru programa za vraćanje i reintegraciju[...] **može odražavati** razinu suradnje i usklađenosti državljanina treće zemlje te se s vremenom može smanjiti. Pri određivanju vrste i opsega pomoći pri vraćanju i reintegraciji u obzir se prema potrebi [...] **mogu uzeti** sljedeći kriteriji:
 - a. suradnja dotičnog državljanina treće zemlje tijekom postupka vraćanja i ponovnog prihvata kako je predviđeno u članku 21.;
 - b. je li državljanin treće zemlje u postupku dobrovoljnog vraćanja ili podliježe udaljavanju;
 - c. je li državljanin treće zemlje državljanin treće zemlje navedene u Prilogu II. Uredbi (EU) 2018/1806;
 - d. je li državljanin treće zemlje osuđen za kazneno djelo;
 - e. ima li državljanin treće zemlje posebne potrebe jer je ranjiva osoba, maloljetnik, maloljetnik bez pratnje ili dio obitelji[...];
 - f. dodatni kriteriji u skladu s nacionalnim pravom.**
6. Pomoć iz ovog članka ne odobrava se državljanima trećih zemalja koji su već iskoristili drugu ili istu potporu koju je pružila država članica ili Unija. Unija, države članice i Frontex odgovorni su za usklađenost i koordinaciju pomoći pri reintegraciji.

Poglavlje IX.

ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 47.

Krizne situacije

1. U slučajevima u kojima iznimno velik broj državljana trećih zemalja koji treba vratiti predstavlja nepredviđeno velik teret za ustanove za zadržavanje ili za upravno ili pravosudno osoblje države članice, ta država članica sve dok traje takvo izvanredno stanje može omogućiti dopušteno vrijeme [...] dulje od onoga koje je predviđeno **člankom 27. stavkom 1.** člankom 33. stavkom 3. **i člankom 38. stavkom 7.** te poduzeti hitne mjere u odnosu na uvjete zadržavanja koje odstupaju od onih iz članka 34. stavka 1. i članka 35. stavka 2.
2. Ako poduzima takve izvanredne mjere, dotična država članica o tome bez odgode obavješćuje Komisiju. Također obavješćuje Komisiju čim razlozi za primjenu tih izvanrednih mjera prestanu postojati.
3. Ništa iz ovog članka ne tumači se na način da države članice smiju odstupati od svojih općih obveza da poduzimaju odgovarajuće mjere, opće ili posebne, kako bi osigurale ispunjenje svojih obveza prema ovoj Uredbi.

Članak 48.

[...] ³⁴ [...]

³⁴ [...]

Članak 49.

Postupak odbora

1. Komisiji pomaže odbor. Navedeni odbor je odbor u smislu Uredbe (EU) br. 182/2011.
2. Pri upućivanju na ovaj stavak primjenjuje se članak 5. Uredbe (EU) br. 182/2011. Ako odbor ne da mišljenje, Komisija ne donosi nacrt provedbenog akta i primjenjuje se članak 5. stavak 4. treći podstavak Uredbe (EU) br. 182/2011.

Članak 50.

Izvješćivanje

1. Do [...] **pet godina nakon** stupanja ove Uredbe na snagu] i svakih pet godina nakon toga, Komisija podnosi izvješće Europskom parlamentu i Vijeću o primjeni ove Uredbe u državama članicama te, prema potrebi, predlaže izmjene.
2. Na zahtjev Komisije države članice dostavljaju informacije, **ako su dostupne**, koje su joj potrebne za sastavljanje izvješća **na temelju stavka 1.**, i to najkasnije devet mjeseci prije isteka tog roka. **Komisija se, ako je to moguće, služi informacijama stavljenima na raspolaganje na temelju Uredbe (EZ) 862/2007 Europskog parlamenta i Vijeća.**

Članak 51.

Stavljanje izvan snage

1. Direktiva 2008/115/EZ stavlja se izvan snage za države članice koje obvezuje ova Uredba. Direktiva 2001/40/EZ i Odluka Vijeća 2004/191/EZ stavljaju se izvan snage s učinkom od objave provedbene odluke iz [...] **članka 7. stavka 8.** za države članice koje obvezuje ova Uredba.
2. Upućivanja na direktive stavljene izvan snage smatraju se upućivanjima na ovu Uredbu i čitaju se u skladu s korelacijskom tablicom iz Priloga.

Članak 52.

Stupanje na snagu

Ova Uredba stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u Službenom listu Europske unije. *Primjenjuje se od [dvije godine od datuma stupanja na snagu]. Međutim, članak 4. stavak 3. točke (a), (b), (d) i (g), članak 7. stavak 8., članak 7. stavak 9. i članak 17. primjenjuju se od stupanja na snagu.*

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u Strasbourgu

Za Europski parlament
Predsjednik/Predsjednica

Za Vijeće
Predsjednik/Predsjednica
